LIETUVOS SVEIKATOS MOKSLŲ UNIVERSITETAS

avevita

Nr. 34 (2534) | LSMU ir Kauno klinikų savaitraštis. 2026 m. lapkričio 4 d. | ISSN 3030-0134



LSMU vizituojanti Harvardo profesorė Ū. Jurkūnas:

„Tai vienas prasmingiausių dalykų, kurį galiu duoti Lietuvai“

Prof. Ūla Jurkūnas, pirmoji lietuvė, tapusi Harvardo medicinos mokyklos profesore, inovatyvių akių ligų gydymo metodų kūrėja ir tarptautiniu mastu pripažinta mokslininkė, savo patirtimi dalysis su Lietuvos sveikatos mokslų universiteto (LSMU) bendruomene. 2026 m. vasarį penkerių metų kadencijai LSMU vizituojančia profesore paskirta mokslininkė spalio 23 d. lankėsi Universitete, kur aptarė tolesnio bendradarbiavimo galimybes.

»2

LSMU surengta doktorantų įvadinė diena – dėmesys jaunųjų mokslininkų galimybėms

Spalio 27 d. Lietuvos sveikatos mokslų universitete (LSMU) vyko doktorantų įvadinė diena, subūrusi Universiteto doktorantus susipažinti su mokslinės veiklos, tarptautinio bendradarbiavimo, finansavimo ir profesinio tobulėjimo galimybėmis. Renginys buvo skirtas visiems doktorantams, ypatingą dėmesį skiriant šiemet doktorantūros studijas pradėjusiems jauniesiems mokslininkams.

Viktorija Miliauskaitė
Komunikacijos specialistė

Doktorantūros studijų kokybės svarba

Renginį sveikinimo žodžiu pradėjo LSMU prorektorius mokslui prof. Juozas Kupčinskas. Pasak prorektoriaus, renginio tikslas buvo supažindinti doktorantus su studijų procesu ir papildomomis galimybėmis, kuriomis jie gali pasinaudoti norėdami pritraukti finansavimą savo moksliniams tyrimams.

„Mūsų tikslas – skatinti doktorantus aktyviai ieškoti galimybių plėtoti savo mokslinę veiklą ir pritraukti jai finansavimą, kad doktorantūros studijos būtų kuo kokybiškesnės“, – sakė prof. J. Kupčinskas.

»2

Tarptautiniame EBRAINS simpoziume LSMU aptarta smegenų medicinos ateitis ir pažangios technologijos

»3



LSMU vizituojanti Harvardo profesorė Ū. Jurkūnas: „Tai vienas prasmingiausių dalykų, kurį galiu duoti Lietuvai“

1» **Viktorija Miliauskaitė**
Komunikacijos specialistė

Nuo Vilniaus iki Harvardo

Vilniuje gimusi ir augusi prof. Ū. Jurkūnas į Jungtines Amerikos Valstijas išvyko būdama penkiolikos metų. Ten ji studijavo mediciną Luisvilio universitete, oftalmologijos rezidentūrą atliko Bostono universitete, o vėliau profesinį kelią tęsė vienoje pirmaujančių JAV akių ligų gydymo ir tyrimų įstaigų „Mass Eye and Ear“.

Nuo 2006 m. Harvardo medicinos mokykloje dirbanti mokslininkė 2024 m. buvo paskirta oftalmologijos profesore ir tapo pirmąja lietuve, pasiekusia šį akademinį įvertinimą. Šiuo metu ji taip pat yra viena iš Harvardo oftalmologijos Ragenos kompetencijos centro vadovių.

Nepaisant už Atlanto praleistų dešimtmečių, profesorė išsaugojo glaudų ryšį su Lietuva, reguliariai lankosi gimtinėje ir palaiko profesinius ryšius su šalies medikais.

Mokslininiai tyrimai, išsaugantys regėjimą

Viena svarbiausių prof. Ū. Jurkūnas mokslinės veiklos krypčių – naujų ragenos ligų gydymo būdų paieška. Profesorė tyrinėja Fuchso ragenos endotelio distrofiją – ligą, dėl kurios palaipsniui blogėja regėjimas, ir prisideda prie naujų jos gydymo galimybių paieškos.

Ypač reikšmingas mokslininkės indėlis į kamieninių ląstelių terapijos plėtrą. Profesorė yra viena iš kultivuotų kamieninių ląstelių persodinimo operacijų pradininkių JAV. Jos vadovaujama mokslininkų komanda atliko pirmuosius šalyje tokio pobūdžio klinikinius tyrimus, kuriuose iš paciento sveikos akies paimtos kamieninės ląstelės dauginamos laboratorijoje ir persodinamos į pažeistą akį.

2025 m. paskelbto klinikinio tyrimo, kuriame dalyvavo 14 pacientų, rezultatai parodė, kad metodas yra perspektyvus atkuriant ragenos paviršių, o daliai pacientų pagerėjo regėjimas. Šis eksperimentinis metodas, vadinamas CALEC, laikomas svarbiu žingsniu regeneracinės oftalmologijos srityje.

Tarptautinė patirtis – LSMU bendruomenei

Spalio 23 d. LSMU vykusio susitikimo metu prof. Ū. Jurkūnas su Universiteto atstovais aptarė tolesnio bendradarbiavimo perspektyvas, bendrų mokslinių projektų ir akademinių mainų galimybes. Susitikime dalyvavo LSMU prorektorius mokslui prof. Juozas Kupčinskas, prorektorė studijoms prof. Indrė Čeponienė ir Medicinos fakulteto Akių ligų klinikos vadovė prof. Reda Žemaitienė.

„Labai džiaugiamės, kad profesorė yra mūsų Universiteto bendruomenės dalis. Susitikimo metu aptarėme įvairius tolesnius bendradarbiavimo projektus ir galimybes, kurios ateityje galėtų būti naudingos mūsų Universiteto mokslininkams“, – sakė prof. J. Kupčinskas.

Pati profesorė bendradarbiavimą su Lietuvos akademine bendruomene vertina ir kaip galimybę prisidėti prie gimtosios šalies mokslo pažangos.

„Atsiveria labai daug kelių bendradarbiauti. Tai vienas prasmingiausių dalykų, kurį galiu duoti Lietuvai. Viena iš galimybių – studentų mainų programos, kurios leistų studentams įgyti patirties laboratorijose ir klinikinėje praktikoje. Taip pat galime vykdyti bendrus mokslinius projektus, tyrinėti įvairių ligų epidemiologiją, skirtingus gydymo būdus ir dalytis patirtimi tarp šalių“, – teigė prof. Ū. Jurkūnas.

Prof. Ū. Jurkūnas prisijungimas prie LSMU bendruomenės atveria naujas galimybes stiprinti tarptautinius mokslinius ryšius ir dalytis pažangiausiomis oftalmologijos žiniomis. Jos sukaupta klinikinė ir mokslinė patirtis bus vertinga Universiteto studentams ir mokslininkams.

LSMU surengta doktorantų įvadinė diena – dėmesys jaunųjų mokslininkų galimybėms





1» Prorektorius taip pat akcentavo doktorantūros studijų tarptautiškumo svarbą ir užsienio mokslo institucijose įgyjamos patirties naudą.

„Šio susitikimo metu bus pristatytos įvairios priemonės, kuriomis doktorantai gali pasinaudoti norėdami išvykti į užsienio šalyse esančius kompetencijų centrus. Tokias galimybes suteikia tiek mūsų Universitete veikiantys finansavimo mechanizmai, tiek išorės fondų teikiama parama“, – kalbėjo prof. J. Kupčinskas.

Mokslinių idėjų įgyvendinimas ir tarptautiniai mainai

Renginio metu pristatytos įvairios doktorantams skirtos finansavimo, akademinių mainų ir mokslinių tyrimų įgyvendinimo galimybės.

Ateities biomedicinos fondo direktorė dr. Eglė Mažeikė pristatė fondo teikiamą paramą doktorantams, o LSMU Tarptautinių ryšių ir studijų centro Akademinio judumo skyriaus vadovė Žaneta Dičkutė supažindino su „Erasmus+“ mainų formomis ir galimybėmis.

Apie doktorantų įsitraukimą į projektinę veiklą kalbėjo LSMU Mokslo ir inovacijų centro Projektų skyriaus vadovė Jolita Sabalienė, o Inovacijų skyriaus vadovo pavaduotoja Eglė Umarienė aptarė mokslinių tyrimų potencialą.

Kita renginio dalis buvo skirta praktiniams mokslinės veiklos finansavimo klausimams. LSMU Mokslo ir inovacijų centro Doktorantūros ir mokslo vertinimo skyriaus vyresnioji specialistė Agnė Giedraitienė pristatė mokslinių straipsnių publikavimo išlaidų apmokėjimo iš LSMU mokslo fondo galimybes, o skyriaus vadovo pavaduotoja Jūratė Janušaitienė – Atviro fondo paramą doktorantų mobilumui skatinti bei Lietuvos mokslo tarybos (LMT) teikiamą paramą išvykoms.

Dėmesys doktorantų bendruomenei ir jos poreikiams

Renginyje taip pat pristatyti doktorantų apklausos rezultatai, kuriuos apžvelgė Jūratė Janušaitienė, bei aptarta LSMU Doktorantų tarybos veikla. Tarybos pirmininkė Martyna Vengrytė pristatė 2025–2026 mokslo metų veiklos ataskaitą.

Pasak M. Vengrytės, doktorantų įvadinė diena ypač svarbi pirmųjų metų doktorantams, nes renginio metu jie gauna daug būtent studijų pradžioje aktualios informacijos.

„Vos įstojus klausimų kyla tiek daug – viskas nauja, neaišku, norisi sužinoti kuo daugiau. Šis susitikimas tampa savotiška atmintine, padedančia rasti atsakymus net į tuos klausimus, kurių dar nespėjai iki galo suformuluoti ar nedrįsti užduoti“, – pasakojo M. Vengrytė.

Ji taip pat pabrėžė Doktorantų tarybos veiklos tęstinumo ir bendruomenės stiprinimo svarbą.

„Šiuo renginiu ir po jo vykstančiomis doktorantų krikštynomis įtraukiame naujus narius į bendruomenę. Taip užtikrinamas veiklos tęstinumas – išrenkame naują pirmininką arba perrenkame esamą, jeigu nusprendžiame, kad jis turėtų tęsti savo darbą. Pradedame naujus mokslo metus su įvairiomis įdomiomis veiklomis“, – teigė M. Vengrytė.

Renginį užbaigė LSMU Doktorantų tarybos pirmininko ir pavaduotojo rinkimai. Naująja tarybos pirmininke išrinkta Viktorija Ašmankevičiūtė-Leminskė, o pirmininkės pavaduotoja – Evelina Alūzaitė.

Renginys, užtikrinantis sklandų startą

Doktorantų įvadinė diena tapo proga jauniesiems mokslininkams geriau susipažinti su studijų metu atsiveriančiomis galimybėmis ir Universiteto siūloma pagalba siekiant akademinių bei profesinių tikslų. Renginyje pristatytos iniciatyvos ir paramos priemonės padės doktorantams planuoti mokslinę veiklą, plėsti tarptautinius ryšius ir sėkmingai įgyvendinti savo mokslinius tyrimus.

Renginį organizavo LSMU doktorantų taryba bei Mokslo ir inovacijų centras.

Tarptautiniame EBRAINS simpoziume LSMU aptarta smegenų medicinos ateitis ir pažangios technologijos

1» Spalio 19–20 d. Lietuvos sveikatos mokslų universitete (LSMU) vyko EBRAINS simpoziumas „The Future of Brain Medicine: AI, Digital Brain Twins and Neurotechnology“ ir 11-oji tarptautinė EBRAINS Baltijos ir Šiaurės šalių neuromokslų ir dirbtinio intelekto mokykla. Renginys, kurį organizavo EBRAINS nacionaliniai centrai EBRAINS Lietuva, EBRAINS Šveicarija ir EBRAINS Prancūzija, subūrė Lietuvos ir užsienio mokslininkus, gydytojus bei neurotechnologijų ekspertus aptarti, kaip dirbtinis intelektas, skaitmeniniai smegenų dvyniai ir neurotechnologijos gali prisidėti prie neurologinių, neurochirurginių, psichiatrinių ligų diagnostikos, gydymo ir individualizuotos medicinos plėtros.



Viktorija Miliauskaitė
Komunikacijos specialistė



Neuromokslų plėtra LSMU ir dirbtinio intelekto galimybės

Simpoziumo dalyvius pasveikino LSMU Medicinos akademijos kanclerė ir LSMU Neurologijos klinikos vadovė prof. Daiva Rastenytė.

„Mūsų universitetui dalyvavimas EBRAINS veikloje suteikia svarbią galimybę sujungti turimą klinikinę patirtį, pacientų duomenis ir mokslinių tyrimų potencialą su pažangiomis neuromokslų technologijomis bei mokslu grįstomis platformomis. Mūsų bendras siekis – suvienyti neuromokslus, dirbtinį intelektą ir klinikinę mediciną, kad galėtume plėtoti smegenų tyrimus ir gerinti pacientų priežiūrą“, – sakė prof. D. Rastenytė.

Profesorė taip pat pristatė LSMU Neurologijos klinikos mokslinę veiklą ir tarptautinius projektus. Universitete vykdomi insulto, neuroreabilitacijos ir kitų neurologinių sutrikimų tyrimai, kuriuose derinamos klinikinės medicinos žinios ir biomedicininės inžinerijos galimybės.

Dalyvius pasveikino ir LSMU Neuromokslų instituto direktorius ir LSMU Neurochirurgijos klinikos vadovas prof. Arimantas Tamašauskas. Jis priminė, kad neuromokslų ištakos Universitete siekia 1957 m., kai veiklą pradėjo Neurofiziologijos laboratorija, o naujas raidos etapas prasidėjo 2010 m., įsteigus Neuromokslų institutą. Profesorius pasidalijo ir vienu svarbiausių Neuromokslų instituto veiklos pradžios iššūkių.

„Pirmasis mūsų iššūkis buvo plėtoti transliacinius neuromokslus – priartinti fundamentaliuosius tyrimus prie klinikinės praktikos ir pasitelkti klinikinės medicinos įžvalgas fundamentaliųjų tyrimų kryptims formuoti. Kartu siekėme ugdyti naują mokslininkų ir tyrėjų kartą“, – pasakojo profesorius.

> Mūsų bendras siekis – suvienyti neuromokslus, dirbtinį intelektą ir klinikinę mediciną, kad galėtume plėtoti smegenų tyrimus ir gerinti pacientų priežiūrą.

Profesorius didelį dėmesį skyrė dirbtinio intelekto galimybėms. Šiuolaikinėje medicinoje kaupiami vis didesni klinikinių ir mokslinių duomenų kiekiai, todėl dirbtinio intelekto technologijos gali padėti juos greičiau analizuoti ir panaudoti klinikiniuose tyrimuose. Kalbėdamas apie ateities planus, profesorius pabrėžė ir individualizuotos reabilitacijos plėtrą.

„Mano svajonė – plėtoti individualizuotą reabilitaciją, pasitelkiant išskirtinius mūsų universiteto pasiekimus dirbtinio intelekto srityje. Tikiuosi, kad bendradarbiaudami su tarptautiniais partneriais galėsime kurti dirbtiniu intelektu grįstus individualizuotos reabilitacijos sprendimus“, – mintimis dalijosi prof. A. Tamašauskas.

LSMU Neuromokslų institutas glaudžiai bendradarbiauja su LSMU Neurochirurgijos klinika: kaupiamas smegenų navikų biobankas, kraujo mėginiai, renkama klinikinė informacija, vykdomi bendri moksliniai tyrimai neuroonkologijos srityje, taip pat Parkinsono ligos, epilepsijos gydymo algoritmams panaudojant virtualių smegenų modelius, rengiami doktorantai, dalyvaujama tarptautiniuose projektuose, organizuojami bendri moksliniai renginiai.

Neuromokslų instituto direktorius taip pat džiaugėsi, kad 2025 m. LSMU tapo visateisiu EBRAINS nariu. Anot jo, narystė suteikia galimybę mokytis iš kitų Europos mokslo institucijų, dalytis patirtimi ir plėtoti bendrus mokslinių tyrimų projektus.

Skaitmeniniai smegenų dvyniai – naujas etapas medicinoje

EBRAINS mokslinis vadovas prof. Viktoras Jirsa (Sistemų neuromokslų instituto direktorius, Aix-Marselio universitetas, Prancūzija) ir renginio organizacinio komiteto pirmininkas simpoziumui atsiųstame sveikinimo laiške atkreipė dėmesį į skaitmeninių smegenų dvynių pažangą ir atsakingo jų taikymo medicinoje svarbą.

„Skaitmeniniai smegenų dvyniai nebėra vien teorinė galimybė – jie jau pradedami taikyti klinikinėje praktikoje neurologijos, neurochirurgijos ir psichiatrijos srityse. Todėl šiandien svarbiausias klausimas jau nebe tai, ar šios technologijos bus taikomos, o kaip užtikrinti, kad jos būtų diegiamos atsakingai, laikantis mokslinio tikslumo, klinikinio patikimumo ir aiškių etikos principų“, – teigė prof. V. Jirsa.

Profesorius taip pat akcentavo jaunųjų mokslininkų ugdymo bei tarptautinio bendradarbiavimo reikšmę. Jo teigimu, EBRAINS Lietuva, vadovaujama prof. Aušros Saudargienės (LSMU Neuromokslų institutas, LSMU VSF Sveikatos psichologijos katedra), tapo svarbia jungtimi tarp Baltijos ir Šiaurės šalių mokslo bendruomenės bei Europos neuromokslų tyrimų infrastruktūros.

Tarptautinis bendradarbiavimas – naujoms mokslo galimybėms

Viena iš renginio organizatorių, prof. Aušra Saudargienė, atidarydama simpoziumą džiaugėsi Lietuvos, Prancūzijos ir Šveicarijos mokslininkų bendradarbiavimu EBRAINS bei galimybėmis kartu plėtoti neuromokslų ir dirbtinio intelekto tyrimus.

Prancūzijos EBRAINS atstovas dr. Damienas Depannemaeckeris (Sistemų neuromokslų institutas, Aix-Marselio universitetas, Prancūzija) nagrinėjo skaitmeninių smegenų dvynių taikymą klinikiniuose neuromoksluose. Jis pristatė EBRAINS „The Virtual Brain“ metodika kuriamus modelius ir jų galimybes prisidėti prie epilepsijos, Alzheimerio ligos, išsėtinės sklerozės, Parkinsono ligos ir kitų smegenų sutrikimų gydymo individualizavimo.

Dr. D. Depannemaeckeris pabrėžė, kad skirtingų sričių specialistų bendradarbiavimas padeda geriau suprasti neurologines ligas ir ieškoti naujų jų gydymo galimybių pasitelkiant pažangias technologijas bei dirbtinį intelektą.

„Dalyvaudamas tarptautiniame EBRAINS tinkle turėjau galimybę užmegzti ryšius su Lietuvos mokslininkais ir aptarti galimus būsimus bendrus tyrimus su kitomis Europos mokslininkų grupėmis“, – teigė jis.

Prof. Philippe Bijlenga, gydytojas neurochirurgas, atliekantis sudėtingiausias operacijas (Neurochirurgijos klinika, Ženevos universitetinė ligoninė; Medicinos fakulteto Klinikinių neuromokslų centras, Ženevos universitetas, EBRAINS Šveicarija) pristatė federuoto insulto skaitmeninio dvynio koncepciją, apimančią ir smegenų bei širdies sąveikos modelius. Profesorius pabrėžė, kad svarbu tikrinti dirbtinio intelekto modelių patikimumą ir užtikrinti atsakingą pacientų duomenų naudojimą.

»4

Pasaulio ekstraląstelinių vezikulių terapijų ir diagnostinių sprendimų vystymo lyderių patirtis – gyvai LSMU

Spalio 6–8 d. LSMU Farmacijos fakultete karaliavo dvi raidės – EV. Taip sutrumpintai vadinamos ekstraląstelinės vezikulės, subūrusios sparčiai augančią jas tyrinėjančių mokslininkų bendruomenę į mokymus ir tarptautinę konferenciją „Transliaciniai EV tyrimai: pasiekimai ir iššūkiai“, skirtą Baltijos šalių ekstraląstelinių vezikulių draugijos metiniam susitikimui.



BSEV prezidentas prof. Alireza Fazeli skaito pranešimą.



Kviestinė pranešėja dr. Antje Maria Zickler, Karolinska Institutet ir „Evox Therapeutics“ mokslininkė. *Marto Damažecko nuotraukos*



Itin didelio susidomėjimo sulaukė praktiniai darbo su EV mokymai. *Silvijos Jankevičiūtės nuotr.*

Ekstraląstelinės vezikulės – tai visų gyvybingų ląstelių gaminamos ir išskiriamos nanopūslelės, naudojamos apsikeisti molekuline informacija. Įdomu, kad molekulės EV viduje yra supakuotos tam tikru būdu ir apsaugotos nuo išorinio poveikio lipidinio bisluoksnio membrana, todėl turinys išlieka nepakitęs, net jei pūslelė keliauja kraujotakos ar limfotakos sistemomis. Pernešdamos biologinę medžiagą tarp ląstelių, organų ir nutolusių audinių, EV koordinuoja fiziologinius procesus ir padeda palaikyti audinių homeostazę. Jų molekulinė sudėtis ir biologinis poveikis skiriasi priklausomai nuo dalelių dydžio, ląstelinės kilmės ir fiziologinio konteksto.

Ekstraląstelinių vezikulių visuma dinamiškai atspindi sveikatos ir ligos būklę. Vėžinių ląstelių išskiriamos EPs gali perprogramuoti recipientines ląsteles, o virusais užkrėstų ląstelių išskiriamos dalelės gali paskleisti virusinius komponentus ir uždegiminius signalus, netgi įveikdamos biologinius barjerus, tokius kaip kraujo-smegenų, kraujo-likvoro, žarnyno ir kitus. Tačiau uždegimas per EV taip pat gali suaktyvinti endogeninius priešvėžinius gynybos mechanizmus, atskleisdamas sudėtingą infekcijos, imuniteto ir ligos sąveiką.

»5

Tarptautiniame EBRAINS simpoziume LSMU aptarta smegenų medicinos ateitis ir pažangios technologijos

3» „Svarbiausia išvada, kurią išsinešu iš šio renginio, – dirbtinio intelekto pažanga neuromokslų srityje labai priklauso nuo glaudaus klinikinės praktikos, duomenų mokslo ir patikimos sveikatos duomenų infrastruktūros bendradarbiavimo“, – sakė prof. P. Bijlenga.

Prof. Oliveris Y. Chénas (Lozanos universitetinė ligoninė; Biologijos ir medicinos fakultetas, Lozanos universitetas, EBRAINS Šveicarija) kalbėjo apie smegenų ligų prognozavimo galimybes pasitelkiant išmaniuosius telefonus. Profesorius akcentavo, kad neuromokslus ir dirbtinį intelektą jau seniai sieja glaudus ir abiem sritims naudingas ryšys.

„Smegenų veiklos tyrimai įkvėpė dirbtinio intelekto kūrimą, o dirbtinis intelektas savo ruožtu suteikė naujų galimybių tyrinėti smegenis. Vis dėlto, nepaisant pasiektos pažangos, reikia pripažinti, kad nei smegenų veikimas, nei dirbtinis intelektas dar nėra iki galo suprasti. Todėl ypač džiugu, kad Lietuvoje kaip tik dabar imamasi iniciatyvos suartinti šias dvi mokslo sritis“, – džiaugėsi prof. O. Y. Chénas.

Dr. Birgit Schaffhauser (Klinikinių neuromokslų departamentas, Lozanos universitetinė ligoninė, EBRAINS Šveicarijos nacionalinio centro koordinatorė) aptarė saugaus medicininių duomenų apdorojimo ir dirbtinio intelekto kūrimo galimybes patikimose mokslinių tyrimų aplinkose. Ji teigiamai vertino Lietuvos mokslininkų įsitraukimą į tarptautinį EBRAINS tinklą ir atsiveriančias bendradarbiavimo galimybes.

„Kaip EBRAINS Šveicarijos nacionalinio centro atstovę, mane ypač sužavėjo aukštas Lietuvos mokslo institucijų ir tyrėjų lygis. Lietuvos narystė EBRAINS jau praturtino mūsų bendruomenę, o šis simpoziumas suteikė puikią galimybę pristatyti Lietuvos mokslininkų stiprybes kolegoms iš visos Europos“, – sakė dr. B. Schaffhauser.

Moksliniai tyrimai ir inovacijos

Simpoziumo programą tęsė Lietuvos mokslininkai. Doc. dr. Andrius Radžiūnas (LSMU Neurochirurgijos klinika, EBRAINS Lietuva) pristatė funkcinės neuromoduliacijos taikymą neurochirurgijoje ir neurologijoje, aptarė nervų sistemos veiklos moduliavimo galimybes gydant neurologinius ir psichiatrinius sutrikimus. Prof. Kęstutis Petrikonis (LSMU Neurologijos klinika, EBRAINS Lietuva) kalbėjo apie skausmo valdymą, miego sutrikimus ir neuroreabilitaciją bei naujais neurotechnologijų metodais grįstą pagalbą.

Prof. Eugenijus Kaniušas (Vienos technikos universitetas, Austrija) pristatė individualizuotos ausies klajoklio nervo stimuliacijos galimybes ir jos poveikio prognozavimo principus. Prof. Vaidotas Marozas (Kauno technologijos universitetas, EBRAINS Lietuva) aptarė dėvimųjų prietaisų galimybes stebėti smegenų ir širdies veiklą bei jų potencialą sveikatos būklei vertinti ir ilgalaikei stebėsenai.

Doc. dr. Ramunė Dirvanskienė (Vilniaus universitetas) aptarė dalyvavimo Lietuvos dainų šventėje vienijantį poveikį ir sąsajas su fiziologiniais rodikliais bei emocine gerove. Dr. Edgaras Misiulis (Kauno technologijos universitetas) pristatė aneurizminio subarachnoidinio kraujavimo rizikos vertinimo metodiką, paremtą individualizuotais smegenų modeliais.

Dr. Šarūnas Tamašauskas (LSMU Neurochirurgijos klinika; LSMU Neuromokslų institutas, EBRAINS Lietuva) nagrinėjo dirbtinio intelekto taikymo galimybes prognozuojant meningiomų atsaką į gama peilio metodu atliekamą radiochirurginį gydymą. Dr. Greta Kasputytė (LSMU Anesteziologijos klinika, LSMU Kauno klinikų Širdies centras, EBRAINS Lietuva) kalbėjo apie smegenų kraujotakos autoreguliacijos sutrikimus širdies vainikinių arterijų šuntavimo operacijos metu, o dr. Jewel Sengupta (Kauno technologijos universitetas, EBRAINS Lietuva) – apie automatizuotus subarachnoidinio kraujavimo nustatymo, sunkumo vertinimo ir ankstyvosios rizikos prognozavimo metodus.

Dirbtinio intelekto etika ir praktiniai mokymai

Simpoziume taip pat aptarti atsakingo dirbtinio intelekto taikymo ir neurotechnologijų etikos klausimai. Prof. Inga Ulnicane (Kembridžo universitetas, Jungtinė Karalystė) pristatė atsakingų mokslinių tyrimų ir inovacijų principus neurotechnologijų srityje. Prof. Clausas Beisbartas (Berno universitetas, EBRAINS Šveicarija) aptarė dirbtinio intelekto etinius principus neurologiniuose tyrimuose ir klinikinėje praktikoje.

Praktinių mokymų metu prof. Oliveris Y. Chénas pristatė dirbtinio intelekto pamatinių modelių veikimo principus. Dr. Marianna Angiolelli ir Gabriele Casagrande (Sistemų neuromokslų institutas, Aix-Marselio universitetas, EBRAINS Prancūzija) supažindino su EBRAINS „The Virtual Brain“ metodika paremta virtualaus smegenų dvynio koncepcija ir jos taikymo galimybėmis.

EBRAINS mokslininkų vizitas LSMU Širdies centre

Simpoziumo svečiai prof. Philippe Bijlenga, prof. Oliveris Chenas, dr. Birgit Schaffhauser (EBRAINS Šveicarija) ir dr. Damienas Depannemaeckeris, dr. Marianna Angiolelli, Gabriele Casagrande (EBRAINS Prancūzija) taip pat apsilankė LSMU Kauno klinikų Širdies centro Anesteziologijos ir intensyviosios terapijos skyriuje. Skyriaus vadovas doc. Tadas Lenkutis ir gydytoja anestiozologė doc. Milda Švagždienė svečiams pristatė skyriuje vykdomus smegenų kraujotakos autoreguliacijos tyrimus dirbtinės kraujo apytakos metu ir jų reikšmę pacientų saugumui atliekant širdies operacijas. Vizito metu aptartos tolesnio mokslinio bendradarbiavimo galimybės, ypač smegenų ir širdies sąveikos tyrimų ir skaitmeninių dvynių modelių kūrimo srityje.

Tarptautinis EBRAINS simpoziumas suteikė galimybę stiprinti LSMU ryšius su Europos neuromokslų bendruomene ir EBRAINS nacionaliniais centrais Šveicarijoje ir Prancūzijoje, dalytis mokslinėmis žiniomis ir aptarti tolesnio bendradarbiavimo perspektyvas, siekiant pažangius mokslinius tyrimus vis plačiau pritaikyti pacientų sveikatos priežiūroje.

Renginį organizavo nacionalinis centras EBRAINS Lietuva, vienijantis LSMU, LSMU ligoninę Kauno klinikas, Vytauto Didžiojo universitetą ir Kauno technologijos universitetą, kartu su EBRAINS Šveicarijos ir EBRAINS Prancūzijos nacionaliniais centrais, Lietuvos neurologų draugija bei Lietuvos mokslo taryba.

Renginį rėmė Lietuvos mokslo taryba pagal programą „Tyrimų rezultatų sklaida organizuojant renginius“ (sutartis Nr. S-MOR-26-35) ir Lietuvos–Prancūzijos programą „Žiliberas“ (sutartis Nr. 2024-PRO-00148), taip pat „Teltonika Telemedic“.

Pasaulio ekstraląstelinių vezikulių terapijų ir diagnostinių sprendimų vystymo lyderių patirtis – gyvai LSMU

4» EV tarpininkaujamas molekulinis bendravimas gali peržengti ne tik atskiro organizmo, bet ir biologinių karalysčių ribas. Augalų, grybų ir bakterijų kilmės dalelės gali sąveikauti su žmogaus ląstelėmis ir potenciališkai moduliuoti uždegiminius kelius. Jų pernešama medžiaga, įskaitant mažąsias reguliacines RNR, galinčias veikti epigenetinius procesus, leidžia įžvelgti galimas sąsajas tarp mitybos, mikrobiomo, aplinkos veiksnių ir ląstelių reguliacijos.

Šių dinamiškų tarpininkų tyrimai visame gyvybės medyje gali atskleisti naujus biologinio komunikavimo principus ir terapines galimybes gydant sudėtingas ligas. Susiedamos molekulinės informacijos perdavimą su integruotais ląstelių atsakais, EV sujungia molekulinę biologiją ir ląstelės fiziologiją bei padeda plačiau suprasti, kaip biologinė informacija formuoja sveikatą, ligą ir terapinių intervencijų poveikį.

EV tyrimų ir technologinio vystymo gaires nustato Tarptautinė ekstraląstelinių vezikulių draugija, kurios narė yra ir Baltijos ekstraląstelinių vezikulių draugija. BSEV jungia Lietuvos, Latvijos ir Estijos EV mokslininkus ir EV technologijų vystytojus, o narių metinis susirinkimas vyksta paeiliui vis kitoje šalyje. Šiemet susirinkimą į LSMU Farmacijos fakultetą pakvietė BSEV valdybos narė, Farmacinių technologijų instituto Farmacinės mokslinės laboratorijos vadovė ir Kardiologijos instituto Vaistinių medžiagų ikiklinikinių tyrimų laboratorijos vyresnioji mokslo darbuotoja Aistė Jekabsone, o renginį globojo Farmacijos fakulteto dekanė prof. Ramunė Morkūnienė ir prodekanas, Farmacinių technologijų instituto vadovas prof. Valdas Jakštas.

Konferencijos tema ir turinys pasirodė aktualus – pritraukė ne tik mokslininkus iš Baltijos šalių, kaimyninės Lenkijos, bet ir iš Italijos, Anglijos, Belgijos, Švedijos ir net Argentinos. Ypač jaunieji dalyviai džiaugėsi tyrimų metodų praktiniais mokymais, kurie leido iš arti susipažinti su naujausiomis EV išskyrimo, gryninimo, charakterizavimo laboratorinėmis procedūromis ir netgi išsianalizuoti savo mėginius pagal Tarptautinės ekstraląstelinių vezikulių draugijos reguliariai atnaujinamas tyrimų gaires. Mokymų dalyviai buvo supažindinti su augalų nanovezikulių gryninimo iššūkiais ir jiems spręsti pritaikytais rinkiniais, mokėsi išskirti EV dydžio išskyrimo chromatografijos, ultracentrifugavimo ir tangentinio filtravimo metodais, išmatuoti EV dydį bei įvertinti jų skaičių reguliuojamo pasipriešinimo impulsų jutimo prietaisu, leidžiančiu įvertinti daleles plačiose dydžio ribose, susipažinti su nanosekimo analizatoriaus veikimo privalumais ir nustatyti EV būdingus žymenis daugiaanaličiu analizatoriumi.

Žodiniai ir stendiniai pranešimai atspindėjo ekstraląstelinių vezikulių įvairovę, jų visuotinumą ir pritaikymo galimybes. Daug dėmesio skirta EV potencialui diagnozuojant neurologines ligas, vėžį, išsėtinę sklerozę ir nevaisingumą. Mokslininkai analizavo EV pernešamas mikroRNR ir kitus molekulinius žymenis, galinčius padėti geriau suprasti ligų procesus ir kurti neinvazinius diagnostikos metodus. Kita svarbi tema – EV vaidmuo reguliuojant uždegimą, imuninį atsaką, ląstelių metabolizmą ir biologinių barjerų funkciją. Pristatyti tyrimai atskleidė, kad EV poveikis priklauso nuo jų kilmės ir biologinės aplinkos: jos gali tiek skatinti ligos procesus, tiek prisidėti prie ląstelių apsaugos. Aptartos ir naujos biotechnologinės kryptys – augalinės kilmės nanodalelių panaudojimas, jų poveikis mitochondrijų funkcijai, EV gamybos didinimas, pažangesni jų išskyrimo ir analizės metodai bei tikslinio vaistų pristatymo sprendimai.



■ Farmacijos fakulteto dekanė prof. Ramunė Morkūnienė taria sveikinimo žodį.



■ Konferencijos dalyviai turėjo progą susipažinti su moderniausia EV išskyrimui ir charakterizaimui skirta įranga. *Marto Damažecko nuotraukos*

Konferenciją savo įžvalgomis itin praturtino kviestiniai pranešėjai, pristatę naujausias šios srities diagnostikos, gydymo ir technologijų plėtros kryptis. Dr. Antje Maria Zickler, Karolinskos instituto mokslininkė, taip pat dirbanti ir „Evox Therapeutics“ projektuose, nagrinėjo baltymų ir RNR, ypač informacinės RNR (mRNR), pristatymo į ląsteles naudojant EV galimybes. Ji atkreipė dėmesį, kad kraujyje cirkuliuojančios vezikulės nebūtinai greitai pašalinamos iš kraujotakos – jos gali sąveikauti su kraujo ląstelėmis ir taip keisti savo pasiskirstymą organizme. Geresnis EV susidarymo mechanizmų supratimas atveria galimybes tiksliau valdyti jų biologinio turinio įkrovimą ir nukreipimą į norimas ląsteles.

Dr. Tomás Dias, biotechnologijų įmonės „Mursla Bio“, kuriančios organams specifinę EV pagrįstą diagnostiką, mokslinis vadovas, pabrėžė, kad kraujyje cirkuliuojančių EV analizę apsunkina didelė kraujo ląstelių kilmės vezikulių gausa: 98–99 proc. cirkuliuojančių vezikulių yra iš kraujo ląstelių ir vos 1–2 proc. – iš kitų organų. Jis taip pat atkreipė dėmesį į proteomikos metodų ribotumus: gausiausi baltymai gali užgožti mažesniais kiekiais esančius, tačiau diagnostiniu požiūriu svarbius žymenis. Todėl vienas perspektyviausių tikslų – išskirti iš konkrečių audinių ar organų kilusias EV ir panaudoti jas ankstyvai bei tikslesnei ligų diagnostikai.

Dr. Marcin Jurga, „ExoBiologics“ mokslinis vadovas, pristatė EV terapinio pritaikymo ir gamybos plėtros perspektyvas. Jo teigimu, EV gali pasižymėti daugialypiu biologiniu poveikiu ir turėti potencialo ne tik gydant, bet ir užkertant kelią tam tikroms ligoms. Tačiau klinikiniam pritaikymui būtina užtikrinti patikimą ir kontroliuojamą gamybą pagal geros gamybos praktikos principus, įskaitant partijų nuoseklumo, produkto stabilumo ir biologinio veiksmingumo kontrolę.

Prof. Alireza Fazeli, Estijos gyvybės mokslų universiteto profesorius ir BSEV prezidentas, išplėtė požiūrį į EV reikšmę biologijoje. Jis pabrėžė, kad EV aptinkamos ne tik organizmuose, bet ir aplinkoje – dirvožemyje, vandenyje ir ore. Jos gali patekti į aplinką, būti iškvepiamos ir įkvepiamos ir dalyvauti įvairių biologinių sistemų sąveikoje. Ši perspektyva skatina EV vertinti kaip vieną iš universaliausių biologinės komunikacijos mechanizmų, svarbų ne tik ląstelių tarpusavio ryšiui organizme, bet ir platesnei gyvybės sistemų sąveikai.

Renginį vainikavo dr. Aistės Jekabsone moderuojama panelinė diskusija „Kas stabdo EV terapijų patekimą į kliniką“, kurioje dalyvavo Farmacijos fakulteto dekanė prof. Ramunė Morkūnienė, LSMU vaistinės vadovas Mantas Jurkonis, „Exo Biologics“ mokslinis vadovas dr. Marcin Yurga ir ikiklinikinių tyrimų įmonės „Experimentica“ vadovas dr. Giedrius Kalesnykas. Taip pat į diskusiją aktyviai įsijungė konferencijos dalyviai. Aptartos gamybos ir kokybės kontrolės problemos, biologinio veiksmingumo įrodymų pakankamumas, reguliaciniai reikalavimai bei didelės klinikinės plėtros ir finansavimo sąnaudos. Diskusijos dalyviai pabrėžė glaudesnio mokslininkų, biotechnologijų įmonių, klinikinių tyrėjų ir Europos vaistų agentūros bei jų nacionalinių atstovų bendradarbiavimo svarbą. Sutarta ieškoti bendrų sprendimų, kurie padėtų supaprastinti EV pagrindu kuriamų terapinių priemonių kūrimo kelią, užtikrinti jų kokybę ir saugumą bei sumažinti jų perkėlimo į klinikinę praktiką kliūtis. Pagrindinis tikslas – paspartinti šios perspektyvios biotechnologijos plėtrą ir sudaryti sąlygas, kad jos teikiama nauda ateityje būtų prieinama kuo daugiau pacientų.

Tikimės, kad šis renginys paskatins daugiau mokslininkų atkreipti dėmesį į EV galimybes, sujungiančias molekulinį mokslą su ląstelių fiziologija. EV perkelia molekulinius procesus į naują lygmenį, kuriame svarbios ne tik pavienės molekulės, bet ir jų grupavimas, tarpusavio sinergija, daugelio taikinių sąveika bei kelių ląstelės reguliavimo lygmenų veikimas vienu metu. Gilesnis šių mechanizmų supratimas atveria naujas galimybes ligų diagnostikai, biologinių procesų reguliavimui ir inovatyvių gydymo metodų kūrimui.



■ BSEV2026 dalyviai.

Kaip mokyti to, kas keičiasi taip greitai, kad vadovėlis spėja pasenti dar net neišspausdintas? Atsakymo ieško dvi Fizikos, matematikos ir biofizikos katedros fizikės

Kaip prasmingai taikyti dirbtinį intelektą studijose? Kaip įvertinti, ar simuliacinis mokymas padeda būsimiems sveikatos priežiūros specialistams geriau pasirengti klinikinei praktikai? Į šiuos klausimus atsakyti šį rudenį Briuselyje susirinko skirtingų sričių specialistai – edukologai ir mokslininkai, klinicistai ir dirbtinio intelekto tyrėjai iš daugiau nei trisdešimties šalių. Prie šių ypač aktualių klausimų atsakymų paieškų prisijungė ir dvi Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Medicinos fakulteto Fizikos, matematikos ir biofizikos katedros docentės – doc. dr. Diana Meilutytė-Lukauskienė ir doc. dr. Reda Čerapaitė-Trušinskienė, per devynias dienas net du kartus dalyvavusios dviejų COST veiklų pirmuosiuose valdybos komitetų posėdžiuose.



Spalio 5 d. Briuselyje darbą pradėjo naujas Europos tyrimų tinklas CA25177 „ENDUeAI“, kurio užduotis skamba paprastai, bet iš tikrųjų yra viena sunkiausių šiandieniame švietime – sukurti moksliniais įrodymais pagrįstus, atsakingus generatyviojo dirbtinio intelekto taikymo studijose būdus. Ne „uždrausti ar leisti“, o išsiaiškinti, kada DI padeda mokytis, o kada tik sukuria supratimo iliuziją. „Studentas gali per minutę gauti atsakymą, kuris skamba tobulai. Bet ar jis supranta, ką gavo? Būtent šį skirtumą – tarp gražaus atsakymo ir tikro supratimo – mes ir turėsime išmokti pamatuoti“, – sako doc. dr. D. Meilutytė-Lukauskienė, Lietuvai šio tinklo valdybos komitete atstovausianti visus ketverius veiklos metus.

Spalio 14 d. tame pačiame mieste startavo antroji veikla – CA25145 „SEARCH“, kurioje visi keliami klausimai „sukosi“ apie simuliacinį mokymą sveikatos priežiūroje. Simuliacija jau seniai įrodė savo vertę kaip pacientų saugos priemonė, tačiau Europos centrai dirba atskirai, geriausia praktika keliauja lėtai, o jauniesiems tyrėjams šioje srityje trūksta aiškių karjeros kelių. Tinklas kelia sau tikslą per ketverius metus sujungti atskirai veikiančius Europos simuliacijos centrus į bendradarbiaujančią bendruomenę – su išteklių žemėlapiu, mokymo mokyklomis ir dešimtmečio tyrimų darbotvarke, prie kurios rengimo prisidės ir LSMU.

Abiejų COST veiklų temos susijusios: dirbtinis intelektas gali būti naudojamas kuriant virtualius pacientus, klinikinius scenarijus ar teikiant grįžtamąjį ryšį besimokantiesiems. Tačiau tokių priemonių taikymas kelia ir bendrų klausimų – kaip patikrinti jų tikslumą, parinkti tinkamas užduotis ir įvertinti mokymosi rezultatus. Dalyvavimas abiejose veiklose suteiks galimybę šiuos klausimus nagrinėti iš skirtingų perspektyvų. „Dirbdama universitete ir ligoninėje matau, kaip svarbu susieti teorines žinias su praktika. Simuliacijos leidžia mokytis saugioje aplinkoje, kartoti užduotis ir aptarti klaidas. Labai svarbu, kad jų taikymas būtų pagrįstas aiškiais mokymosi tikslais ir galėtume įvertinti, ko studentai išmoko. Dalyvaudama „SEARCH“ tikiuosi pasidalyti savo patirtimi ir pasisemti idėjų, kurias galėtume pritaikyti LSMU“, – sako doc. dr. R. Čerapaitė-Trušinskienė, atstovaujanti Lietuvai „SEARCH“ valdybos komitete.

Iš Briuselio parvežėme ir svarbią žinią: Lietuva priklauso COST inkluzijos tikslinių šalių grupei, todėl universiteto mokslininkai, dėstytojai, doktorantai ir jaunieji tyrėjai gali pretenduoti į prioritetines finansavimo priemones – trumpalaikes mokslines misijas, stažuotes ir mokymo mokyklas. Vien „SEARCH“ veikloje per ketverius metus numatyta mažiausiai šešios mokslinės misijos ir keturios stažuotės, skiriamos būtent ITC šalių ir jaunųjų tyrėjų prioriteto tvarka. Pirmieji kvietimai – jau netrukus, apie juos informuosime universiteto bendruomenę.

Prie darbo šiose COST veiklose aktyviai prisijungia ir katedros doktorantė Greta Karpavičienė. Labai skatiname ir kitus universiteto bei Kauno klinikų bendruomenės narius teikti prašymus prisijungti prie šių veiklų darbo grupių ir kartu su Europos partneriais ne tik dalytis gerosiomis praktikomis, bet ir pasisemti idėjų.

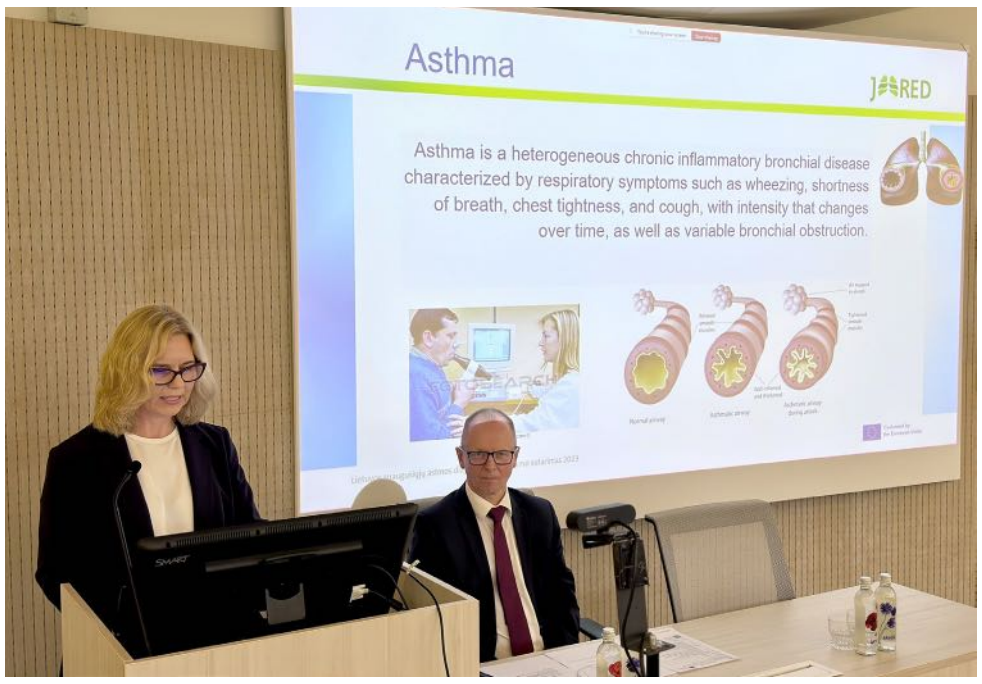
Atsakymo, kaip mokyti to, kas keičiasi greičiau, nei spėja pasenti vadovėlis, dar niekas neturi. Bet jau dabar aišku viena – jis nebus surastas vienoje šalyje. Tad kuo daugiau mūsų prie to prisidės, tuo greičiau jį rasime.

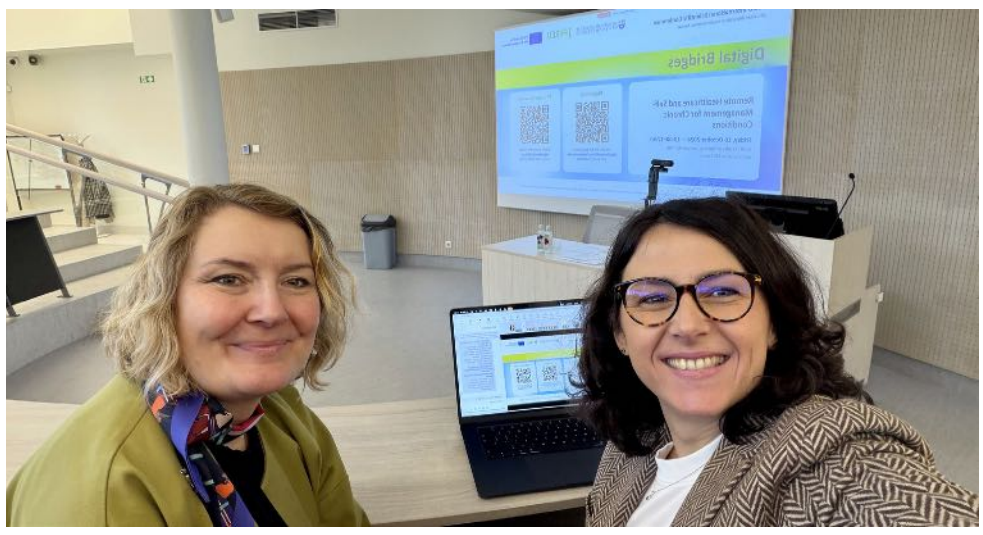
Fizikos, matematikos ir biofizikos katedros inf.



„Digital Bridges“ – kaip skaitmeninės inovacijos gali priartinti sveikatos priežiūrą prie paciento?

Spalio 16 d. Lietuvos sveikatos mokslų universitete (LSMU) vykusi tarptautinė mokslinė konferencija „Digital Bridges: Remote Healthcare and Self-Management for Chronic Conditions“ subūrė daugiau kaip šimtą dalyvių iš Lietuvos, Italijos, Vengrijos, Latvijos ir Ukrainos. Konferencija vyko hibridiniu būdu – didžioji dalis dalyvių prie renginio prisijungė nuotoliniu būdu. Taigi skaitmeninės technologijos buvo ne tik konferencijos diskusijų tema, bet ir įrankis, leidęs sujungti skirtingų šalių mokslininkus bei sveikatos priežiūros specialistus dalytis patirtimi ir kartu ieškoti sprendimų, kaip gerinti lėtinėmis ligomis sergančių pacientų priežiūrą.









Aušrinė Kontrimienė,
Lina Jaruševičienė
LSMU MA Šeimos medicinos klinika

Konferencija surengta įgyvendinant Europos Sąjungos programos „EU4Health 2021–2027“ lėšomis bendrai finansuojamą projektą „The Joint Action on REspiratory Diseases“ (JARED; dotacijos sutarties Nr. 101183391). Šio projekto kontekste ypatingas dėmesys skiriamas lėtinių kvėpavimo takų ligų, tokių kaip astma ir lėtinė obstrukcinė plaučių liga (LOPL), priežiūrai, nuotolinio stebėjimo galimybėms ir pacientų gebėjimui savarankiškai valdyti savo sveikatą.

Renginį atidarė LSMU Medicinos akademijos Medicinos fakulteto dekanas prof. Andrius Macas. Dalyvius pasveikino JARED projekto vadovė prof. Ildikó Horváth, taip pat konferenciją organizavusių LSMU klinikų vadovai – Pulmonologijos klinikos vadovas prof. Saulius Miliauskas ir Šeimos medicinos klinikos vadovas prof. Leonas Valius. Sveikinimo kalbose akcentuota, kad šiuolaikinė sveikatos priežiūra neatsiejama nuo tarpdisciplininio bendradarbiavimo, mokslo pažangos ir sprendimų, padedančių geriau atliepti individualius pacientų poreikius.

Konferencijos programoje nagrinėtos temos atspindėjo sparčiai besikeičiančią sveikatos priežiūrą: nuo nuotolinės astma ir LOPL sergančių pacientų stebėsenos bei ankstyvosios diagnostikos iki sveikatos raštingumo, pacientų įgalinimo, dirbtinio intelekto ir skaitmeninių sveikatos sprendimų taikymo medicinos studijose. Pranešėjai dalijosi mokslinių tyrimų rezultatais ir praktinėmis įžvalgomis, o stendinių pranešimų sesija suteikė galimybę pristatyti naujas idėjas ir aptarti jų pritaikymą.

Nuotolinės konsultacijos ir stebėsena gali padėti užtikrinti priežiūros tęstinumą, anksčiau pastebėti sveikatos būklės pokyčius ir stiprinti pacientų gebėjimą dalyvauti valdant savo ligą. Tačiau tam būtinas ne tik technologinis sprendimas, bet ir sveikatos priežiūros specialistų pasirengimas, pacientų skaitmeniniai įgūdžiai bei tinkamas naujovių integravimas į kasdienę praktiką.

Konferencija „Digital Bridges“ tapo erdve dalytis patirtimi, pristatyti mokslinius darbus ir stiprinti tarptautinius ryšius. Tokie susitikimai padeda kurti tiltus tarp mokslinių tyrimų ir klinikinės praktikos, tarp technologinių galimybių ir realių pacientų poreikių. Būtent šis ryšys yra būtina sąlyga siekiant, kad skaitmeninės inovacijos taptų ne vien naujovėmis, bet ir realia pagalba pacientams bei sveikatos priežiūros komandoms.

Insulto riziką didina ne tik ligos, bet ir nutrauktas gydymas

Kasmet Lietuvoje insultą patiria apie 10 tūkst. žmonių, o maždaug 2,5 tūkst. nuo šios ligos miršta. Apie 8,5 tūkst. pacientų patiria išeminį insultą, kai smegenų kraujagyslę užkemša kraujo krešulys, o dar apie 1,5 tūkst. – hemoraginį, kai smegenyse plyšta kraujagyslė ir prasideda kraujavimas. Nors šiuolaikinė medicina suteikia vis daugiau galimybių išgelbėti insultą patyrusius pacientus, dalies insulto atvejų būtų galima išvengti. Minint Pasaulinę insulto dieną, Kauno klinikų Neurologijos klinikos Insultų sektoriaus vadovas prof. Vaidas Matijošaitis atkreipia dėmesį, kad vieni svarbiausių insulto rizikos veiksnių – nekontroliuojamas kraujospūdis, širdies ritmo sutrikimai ir padidėjęs cholesterolio kiekis. Ne mažiau pavojinga, kai pacientai, nejausdami simptomų, savavališkai nutraukia paskirtą gydymą.

»10



Nuotrauka – iStock-2181652346

Surengta tarptautinė konferencija ir praktiniai pogimdyminio kraujavimo valdymo mokymai

Spalio 15–16 d. Kauno klinikose vyko tarptautinė mokslinė konferencija „Naujas požiūris į pogimdyminio kraujavimo valdymą“ ir praktiniai mokymai. Juose Lietuvos bei užsienio specialistai aptarė sudėtingų akušerinių komplikacijų gydymą, dalijosi klinikine patirtimi ir tobulino praktinius įgūdžius, reikalingus pogimdyminio kraujavimo situacijose.





Kauno klinikų Akušerijos ir ginekologijos klinikos vadovas prof. Mindaugas Kliučinskas pabrėžia, kad valdant sunkų pogimdyminį kraujavimą svarbu laiku atpažinti kritinę situaciją ir užtikrinti koordinuotus visos komandos veiksmus.

„Svarbu ne tik turėti reikiamų priemonių ar individualių įgūdžių – visa komanda turi mokėti jais naudotis. Kiekvienas narys turi žinoti, kaip atpažinti kritinę situaciją, kokių veiksmų imtis ir kaip bendradarbiauti su kolegomis“, – sako prof. M. Kliučinskas.

Pasirengimas pogimdyminiam kraujavimui prasideda dar nėštumo metu. Svarbu laiku įvertinti rizikos veiksnius, įskaitant placentos vietą ir ultragarsinius patologinio placentos prisitvirtinimo požymius, numatyti pacientei reikalingą pagalbą ir parinkti saugiausią gimdymo vietą. Prasidėjus kraujavimui, būtina objektyviai įvertinti netekto kraujo kiekį, stebėti pacientės gyvybines funkcijas, nedelsiant priimti sprendimus ir taikyti tinkamiausias gydymo priemones.

Prof. M. Kliučinskas pabrėžia, kad nacionalinėse rekomendacijose aprašyti rizikos vertinimo, profilaktikos ir pasirengimo standartai bei veiksmų algoritmai turi būti žinomi visiems komandos nariams ir taikomi klinikinėje praktikoje. Reguliarūs mokymai leidžia įtvirtinti veiksmų seką ir komandinį darbą. „Džiaugiuosi, kad einame koja kojon su pasaulyje taikomomis pažangiausiomis konservatyvaus ir operacinio gydymo metodikomis, kad turime puikią multidisciplininę komandinę patirtį“, – sako prof. M. Kliučinskas.

Kauno klinikų Akušerijos ir ginekologijos klinikos gydytojos akušerės ginekologės doc. Eglės Savukynės teigimu, renginys suteikė galimybę Lietuvos ir užsienio specialistams aptarti sudėtingų akušerinių komplikacijų, tokių kaip placentos pirmeiga ir patologinis placentos prisitvirtinimas, diagnostiką bei chirurginio gydymo galimybes. Daug dėmesio skirta kraujavimo valdymui ir galimybėms išsaugoti gimdą.

> Reguliarūs mokymai leidžia įtvirtinti veiksmų seką ir komandinį darbą.

Konferencijos metu taip pat pristatyta Kauno klinikų tarptautinio bendradarbiavimo patirtis – pasitelkus telemediciną atliktos kesarinio pjūvio operacijos, kurių metu pavyko išsaugoti gimdą. „Svarbu ne tik specialistų žinios, bet ir gebėjimas veikti kartu. Konsultuojant pacientes su įtariamu placentos įaugimu, reikalingas daugiadalykis požiūris. Šiame renginyje daug dėmesio skyrėme praktiniams mokymams – placentos tyrimo ultragarsu ypatumams ir operacinei technikai esant patologiniam placentos prisitvirtinimui“, – sako doc. Eglė Savukynė.





Iš Kolumbijos atvykęs prof. Álbaro Nieto Calvache pabrėžia, kad specialistų mokymuose svarbu derinti teorines žinias ir praktinius mokymus. „Vien skaityti mokslinius straipsnius ar žiūrėti vaizdo įrašus nepakanka. Mokymuose svarbu derinti trumpus teorinius pristatymus, klinikinių atvejų analizę, kraujavimo valdymo simuliacijas bei operacinės technikos naujienas. Taip žinios įtvirtinamos, o specialistai gali pasirengti situacijoms, kuriose sprendimus reikia priimti greitai“, – teigia dr. Álbaro Nieto Calvache.

Profesorius iš Argentinos José Miguel Palacios-Jaraquemada, konservatyviosios chirurgijos, taikomos esant patologiniam placentos prisitvirtinimui, ekspertas, aptarė gimdos kraujotakos svarbą ir topografinę placentos patologijos klasifikaciją. Jis pabrėžė, kad simuliacijas svarbu derinti su klinikinių atvejų analize ir operacijų vaizdo įrašais. Įvertinus placentos patologijos vietą, galima parinkti tinkamą chirurginio gydymo taktiką ir tam tikrais atvejais išsaugoti gimdą.

Pastaruosius penkerius metus Kauno klinikų Akušerijos ir ginekologijos klinikoje kelis kartus per metus realioje aplinkoje vyksta neatidėliotinų klinikinių situacijų simuliacijos. Jos padeda tobulinti personalo žinias ir įgūdžius, įvertinti turimas priemones, nustatyti jų trūkumus ir gerinti komandos veiksmų koordinavimą.

Kauno klinikų Akušerijos ir ginekologijos klinikoje taip pat du kartus per metus organizuojami podiplominių studijų kursai „Pradinė akušerinė pagalba“ ir „Specializuota akušerinė pagalba“. Juose kviečiami dalyvauti akušeriai ir gydytojai akušeriai ginekologai iš visos Lietuvos. Simuliacijos vyksta pagal tarptautinių ALSO ir PROMPT kursų algoritmus bei nacionalines metodikas.

Kauno klinikų inf.

Fizikos, matematikos ir biofizikos katedros mokslininkų tyrimai pristatyti tarptautiniame onkologijos kongrese Madride

Spalio 23–27 d. Madride (Ispanija) vyko vienas svarbiausių pasaulio onkologijos mokslo renginių – Europos medicininės onkologijos draugijos (angl. *European Society for Medical Oncology*, ESMO) organizuotas tarptautinis kongresas „ESMO Congress 2026“. Renginys subūrė tūkstančius gydytojų, mokslininkų ir sveikatos priežiūros specialistų, pasidalijusių naujausiais vėžio diagnostikos, gydymo ir mokslinių tyrimų pasiekimais.



Doc. Dr. Robertas Petrolis prie elektroninio plakato.

Dr. Robertas Petrolis
MF Fizikos, matematikos ir biofizikos katedros docentas

Kongreso programą sudarė plenarinės sesijos, teminiai simpoziumai, edukaciniai pranešimai ir mokslinių darbų pristatymai. Ypač daug dėmesio buvo skirta personalizuotai medicinai, imunoterapijai, naujiems priešvėžiniams vaistams, pažangiems diagnostikos metodams ir dirbtinio intelekto taikymo galimybėms onkologijoje.

Kongrese dalyvavo Lietuvos sveikatos mokslų universiteto (LSMU) Medicinos fakulteto Fizikos, matematikos ir biofizikos katedros (FMBK) docentas, Neuromokslų instituto mokslininkas doc. dr. Robertas Petrolis. Jis elektroninio plakato formatu pristatė katedroje vykdomo Lietuvos mokslo tarybos finansuojamo projekto NEXT-TUMOUR (Nr. P-ITP-25-1) tarpinius rezultatus. Mokslinis darbas „Can meaningful radiomic patterns be found where they are least expected? A longitudinal CBCT study in head and neck radiotherapy“ skirtas medicininių vaizdų kiekybinei analizei galvos ir kaklo vėžio spindulinio gydymo metu. Tyrimo metu buvo analizuojami 30 galvos ir kaklo vėžiu sergančių pacientų kasdienės verifikacijos kūginio pluošto kompiuterinės tomografijos (kV-KPKT) vaizdai. Taikant medicininių vaizdų apdorojimo, radiomikos ir statistinio modeliavimo metodus, mokslininkai siekė nustatyti, kaip gydymo eigoje kinta naviko struktūrinės charakteristikos. Rezultatai atskleidė statistiškai reikšmingus kai kurių radiominių požymių pokyčius, suteikiančius papildomos informacijos apie naviko vaizdo ypatybių dinamiką spindulinio gydymo metu.

NEXT-TUMOUR projektas jau įpusėjo, todėl dalyvavimas tokio masto tarptautiniame kongrese suteikė galimybę ne tik pristatyti LSMU FMBK vykdomus tarpdisciplininius tyrimus pasaulinei mokslo bendruomenei, bet ir pasitikrinti, ar vykdomas projektas atitinka naujausias onkologijos mokslo kryptis, medicininių vaizdų analizės bei dirbtinio intelekto technologijų plėtros tendencijas.

FMBK katedros vykdomo projekto tikslas – sukurti dirbtiniu intelektu grįstą sistemą, kuri padėtų tiksliau stebėti galvos ir kaklo vėžiu sergančių pacientų būklę ir vertinti gydymo efektyvumą. Planuojama sujungti medicininius vaizdus, fiziologinius rodiklius bei pacientų pateikiamą informaciją apie savijautą ir gyvenimo kokybę į vieningą, gydytojams pritaikytą sprendimų priėmimo modelį.

Tokie tyrimai ir dalyvavimas tarptautiniuose renginiuose tik patvirtina, kad šiuolaikinės medicinos pažanga neatsiejama nuo skirtingų mokslo sričių bendradarbiavimo. Biofizikos, matematikos ir informacinių technologijų metodai tampa vis reikšmingesne onkologijos tyrimų dalimi, atverdami naujas galimybes tikslesnei diagnostikai, gydymo stebėsenai ir personalizuotai medicinai.



Tarptautinis onkologijos kongresas „ESMO Congress 2026“ Madride subūrė tūkstančius onkologijos specialistų iš viso pasaulio.

avevita | REDAKCIJA:

LSMU Komunikacijos tarnyba,
Akademinės leidybos skyrius
A. Mickevičiaus g. 9, LT-44307 Kaunas
El. paštas: avevita@lsmuni.lt
Išeina kiekvieną trečiadienį
https://lsmu.lt/leidiniai/
Leidinys skirtas LSMU ir Kauno klinikų darbuotojams, studentams

Redakcinės kolegijos pirmininkas:
Edgaras STANKEVIČIUS,
Žurnalų leidybos centro vadovas
Redakcinė kolegija:
Andrius MACAS, Medicinos fakulteto dekanas
Rolandas STANKEVIČIUS, Veterinarijos fakulteto dekanas
Elena BARTKIENĖ, Gyvūnų mokslų fakulteto dekanė
Ingrida ULOZIENĖ, Mokslo centro vadovė
Tomas LAPINSKAS, Kauno klinikų direktorius visuomenės sveikatai, mokslui ir studijoms
LSMU Komunikacijos tarnyba, Vidinės ir išorinės komunikacijos skyrius:
Miglė GEDMINĖ, tel. +370 689 47716
Rasa MASIOKAITĖ, tel. 0 37 395806, vt. 5133
Kauno klinikų Komunikacijos tarnyba:
Ieva JANKAUSKIENĖ

RĖMĖJAS: BERLIN-CHEMIE MENARINI

LSMU Kauno ligoninės Komunikacijos ir rinkodaros skyrius:
Kristina ABROMAITĖ
Redakcija:
Asta VALUCKYTĖ-ŪSIENĖ,
Akademinės leidybos skyriaus vadovė,
tel. 0 37 327243, vt. 5131
Jelena BABACHINA, maketuotoja

Insulto riziką didina ne tik ligos, bet ir nutrauktas gydymas

Kauno klinikų Insulto centras – didžiausias Kauno apskrityje. Jame kasmet gydoma daugiau kaip 700 pacientų. Čia pagalba teikiama ne tik Kauno regiono gyventojams, bet ir pacientams iš kitų Lietuvos vietovių, kurie atvežami sudėtingesniam gydymui. Centre kasmet atliekama daugiau kaip 240 intraveninės trombolizės ir apie 250 mechaninės trombektomijos procedūrų.



■ Kauno klinikų Neurologijos klinikos Insultų sektoriaus vadovas prof. Vaidas Matijošaitis.

7» „Dažnai žmonės žino, kad turi padidėjusį kraujospūdį, širdies ritmo sutrikimų ar serga cukriniu diabetu, tačiau jaučiasi gerai ir nemato priežasties gydytis. Vis dėlto šios ligos gali progresuoti ilgą laiką nesukeldamos ryškių simptomų. Deja, kai pasireiškia sunkios komplikacijos, galimybės padėti gali būti gerokai mažesnės. Todėl labai svarbu kuo anksčiau pradėti rūpintis savo sveikata ir kontroliuoti rizikos veiksnius“, – pabrėžia prof. V. Matijošaitis.

Vienas reikšmingiausių išeminio insulto rizikos veiksnių – prieširdžių virpėjimas. Tai širdies ritmo sutrikimas, dėl kurio širdyje gali susidaryti kraujo krešulių. Jiems nukeliavus į smegenų kraujagysles ir sutrikdžius kraujotaką, gali įvykti sunkus insultas. Pasak profesoriaus, daliai pacientų šis sutrikimas būna nustatytas anksčiau, tačiau nepakankamai gydomas, o kitiems diagnozuojamas jau atvykus į insulto centrą.

„Vis dar susiduriame su pacientais, kurie savavališkai nutraukia paskirtų kraujo krešėjimą mažinančių vaistų vartojimą. Žmogus mėnesį ar ilgiau vartoja vaistus, jaučiasi gerai ir nusprendžia, kad jų nebereikia. Tačiau gera savijauta nereiškia, kad insulto rizika išnyko. Deja, pasitaiko atvejų, kai nutraukus šiuos vaistus įvyksta išeminis insultas“, – pasakoja neurologas.

Kitas itin svarbus rizikos veiksnys – padidėjęs kraujospūdis. Profesorius primena, kad žmonės, kuriems nustatyta ši liga, turėtų reguliariai matuoti kraujospūdį namuose, laikytis gydytojo rekomendacijų ir vartoti paskirtus vaistus. Insulto riziką taip pat didina padidėjęs cholesterolio kiekis, skatinantis riebalinių nuosėdų kaupimąsi kraujagyslių sienelėse. Dėl to kraujagyslės siaurėja, sutrinka kraujotaka ir didėja insulto tikimybė.

Pasak prof. V. Matijošaičio, visuomenėje vis dar gajūs mitai apie cholesterolio kiekį mažinančius vaistus – statinus. Dalis pacientų jų vengia baimindamiesi šalutinio poveikio, nors šie vaistai yra viena svarbiausių priemonių mažinant širdies ir kraujagyslių ligų riziką. Tinkamai parinktas gydymas gali sulėtinti kraujagyslių pažeidimo progresavimą, o kai kuriais atvejais net sumažinti jose susikaupusių riebalinių nuosėdų kiekį. Pacientams, kuriems įprastų vaistų nepakanka, gali būti skiriami ir naujesni cholesterolio kiekį mažinantys preparatai.

Nors insultas dažniau siejamas su vyresniu amžiumi, ši liga gali ištikti ir jaunus žmones. Kauno klinikų specialistams yra tekę gydyti vos 19 metų pacientą. Jaunesniame amžiuje insultą kartais sukelia retesnės priežastys, pavyzdžiui, tam tikri įgimti širdies sandaros ypatumai ar kraujagyslių sienelių pažeidimai.

„Jaunas amžius tikrai neapsaugo nuo insulto. Nors jaunesniems žmonėms ši liga pasitaiko rečiau, svarbu suprasti, kad insulto simptomai gali pasireikšti bet kuriame amžiuje. Todėl jų negalima ignoruoti vien dėl to, kad žmogus jaunas“, – akcentuoja profesorius.

Per pastaruosius du dešimtmečius insulto gydymo galimybės labai pasikeitė. Anksčiau daugiausia buvo taikomas konservatyvus gydymas, o šiandien išeminį insultą, kai smegenų kraujagyslę užkemša krešulys, patyrusiems pacientams gali būti taikomi pažangūs gydymo metodai. Vienas jų – intraveninė trombolizė, kai kraujo krešulys tirpdomas vaistais. Kitas – mechaninė trombektomija, kai krešulys pašalinamas specialiomis priemonėmis. Tobulėjant diagnostikai, kai kuriems pacientams šie gydymo metodai gali būti taikomi ir praėjus ilgesniam laikui nuo pirmųjų simptomų, jeigu tyrimai rodo, kad dalį smegenų audinio dar galima išgelbėti.

Vis dėlto net ir pažangiausi gydymo metodai negali padėti, jei į medikus kreipiamasi per vėlai. Todėl labai svarbu atpažinti pirmuosius insulto požymius – staiga atsiradusią veido asimetriją, rankos ar kojos nusilpimą, sutrikusią kalbą. Pastebėjus bent vieną šių simptomų, būtina nedelsiant skambinti 112.

„Kuo anksčiau pradedamas gydymas, tuo daugiau galimybių išsaugoti smegenų audinį ir sumažinti insulto pasekmes. Svarbiausia – nelaukti, tikintis, kad simptomai praeis savaime. Įvykus insultui svarbi kiekviena minutė, nes delsimas mažina sėkmingo gydymo tikimybę. Reguliarus sveikatos tikrinimas, rizikos veiksnių kontrolė, fizinis aktyvumas ir atsakingas paskirtų vaistų vartojimas gali padėti išvengti daugelio sunkių komplikacijų“, – primena prof. V. Matijošaitis.

Kauno klinikų inf.

Dažnas širdies plakimas ir galvos svaigimas: kada reikėtų įtarti PoTS sindromą?

Dažnas širdies plakimas, galvos svaigimas, silpnumas ar nuolatinis nuovargis – simptomai, kuriuos neretai linkstama sieti su stresu, pervargimu ar nerimu. Tačiau kai šie pojūčiai sustiprėja atsistojus ar ilgiau stovint, jie gali įspėti apie posturalinės ortostazinės tachikardijos sindromą (PoTS).
Spalis visame pasaulyje minimas kaip ortostazinio netoleravimo pažinimo mėnuo, kurio metu dėmesys skiriamas ir PoTS sindromui. Tai viena geriausiai žinomų ortostazinio netoleravimo formų, kuriai būdingas ryškus širdies susitraukimų dažnio padidėjimas atsistojus, lydimas įvairių nemalonių simptomų.



■ Kauno klinikų Širdies centro Sinkopių sektoriaus vadovė doc. Diana Rinkūnienė.



■ Kauno klinikų Širdies centro gydytoja kardiologė Olesia Ivanova.

„PoTS dažniausiai diagnozuojamas jauniems, 15–50 metų amžiaus žmonėms, o apie 80–90 proc. pacientų sudaro moterys. Nors ši būklė gali smarkiai apriboti kasdienę veiklą ir sumažinti darbingumą, ji ne visada atpažįstama laiku. Dėl simptomų įvairovės pacientų nusiskundimai kartais klaidingai siejami su kitomis sveikatos problemomis“, – sako Kauno klinikų Širdies centro Sinkopių sektoriaus vadovė doc. Diana Rinkūnienė.

Kai net kasdienės veiklos tampa iššūkiu

Pasak Kauno klinikų Širdies centro gydytojos kardiologės Olesios Ivanovos, PoTS simptomai ir jų intensyvumas gali labai skirtis. Vieni pacientai jaučia tik epizodinį galvos svaigimą ar širdies plakimą, o kitiems tampa sudėtinga atlikti net įprastas kasdienes veiklas.

„Kai kuriems pacientams sunku ilgiau stovėti eilėje, važiuoti viešuoju transportu, apsipirkti ar net nusiprausti po šiltu dušu. Kitiems simptomai trukdo mokytis, dirbti ir palaikyti įprastą socialinį gyvenimą. Svarbu suprasti, kad išoriškai šie žmonės dažnai atrodo visiškai sveiki, nors net paprasčiausios veiklos jiems gali pareikalauti didelių pastangų“, – sako gydytoja kardiologė.

Doc. D. Rinkūnienė prisimena vidutinio amžiaus pacientę, kuri iki persirgtos COVID-19 infekcijos buvo fiziškai aktyvi, tačiau po ligos pradėjo jausti stiprų širdies plakimą, galvos svaigimą ir silpnumą ilgiau pastovėjus.

„Iš pradžių moteris manė, kad tiesiog dar neatsigavo po ligos, galbūt per daug dirba ar patiria stresą. Tačiau ilgainiui pastebėjo, kad geriausiai jaučiasi namuose, kur bet kada gali prisėsti ar atsigulti. Įprasti tyrimai reikšmingų pakitimų neparodė. Svarbus žingsnis buvo šeimos gydytojos įtarimas dėl PoTS – pacientė buvo nukreipta išsamesniam ištyrimui ir gydymui parinkti. Pritaikius gydymą jos būklė pagerėjo, tačiau sveikimo procesas užtruko“, – klinikine patirtimi dalijasi doc. D. Rinkūnienė.

»11

Dažnas širdies plakimas ir galvos svaigimas: kada reikėtų įtarti PoTS sindromą?

10» Pasak jos, šis atvejis primena, kaip svarbu įsiklausyti į paciento nusiskundimus ir ieškoti jų priežasties net tuomet, kai pirminiai tyrimai nerodo reikšmingų pakitimų.

Kodėl sindromą ne visada pavyksta atpažinti?

Kauno klinikų Širdies centre veikia Sinkopių sektorius, kuriame tiriami pacientai, patiriantys sąmonės netekimo epizodus, būsenas prieš alpimą ir kitus ortostazinio netoleravimo simptomus. Daliai jų nustatomas PoTS, tačiau panašius simptomus gali sukelti ir kitos sveikatos būklės, todėl itin svarbus išsamus paciento ištyrimas.

Pasak doc. D. Rinkūnienės, pastaraisiais metais ortostazinis netoleravimas atpažįstamas dažniau. Tam įtakos turi gerėjančios diagnostikos galimybės, didėjantis gydytojų informuotumas ir pačių pacientų domėjimasis savo sveikata. Vis dėlto, norint teigti, kad pacientų iš tiesų daugėja, reikėtų išanalizuoti ilgesnio laikotarpio duomenis.

„Viena pagrindinių diagnostikos problemų – PoTS simptomai yra labai įvairūs ir nespecifiniai. Širdies plakimas, galvos svaigimas, silpnumas, dusulys ar nuovargis gali būti būdingi daugeliui kitų ligų. Be to, įprasti tyrimai, pavyzdžiui, elektrokardiograma ar kraujo tyrimai, gali būti normalūs. Jei paciento būklė vertinama tik jam sėdint ar gulint, o organizmo reakcija atsistojus netiriama, svarbi diagnostinė informacija gali likti nepastebėta“, – aiškina gydytoja.

Gydytoja kardiologė pastebi, kad klinikinėje praktikoje pasitaiko pacientų, kurių simptomai iš pradžių siejami su stresu, nerimu ar kitomis psichologinėmis problemomis. „Nerimas gali sustiprinti jaučiamus simptomus, tačiau jis neturėtų tapti vieninteliu paaiškinimu, dėl kurio nebeieškoma galimos fizinės jų priežasties. PoTS ir nerimo sutrikimai gali pasireikšti kartu, todėl svarbu tinkamai įvertinti abi galimybes“, – pabrėžia doc. D. Rinkūnienė.

Kokie simptomai turėtų atkreipti dėmesį?

Vienas būdingiausių PoTS požymių – atsistojus padažnėjęs širdies plakimas, kurį gali lydėti galvos svaigimas, silpnumas, nuovargis ar artėjančio alpimo pojūtis.

Pasak O. Ivanovos, pacientai taip pat gali jausti dusulį, drebulį, krūtinės diskomfortą, fizinio krūvio netoleravimą, sunkumą susikaupti, vadinamąjį „smegenų rūką“. Kai kuriems pasireiškia miego, prakaitavimo ar virškinimo sutrikimai. „Simptomai dažniausiai sustiprėja esant vertikaliai kūno padėčiai, ypač ilgiau stovint. Savijautą taip pat gali pabloginti karštis, skysčių trūkumas, fizinis krūvis, stresas, o moterims simptomai kartais sustiprėja menstruacijų metu. Svarbu atkreipti dėmesį ne tik į pačius simptomus, bet ir į aplinkybes, kuriomis jie atsiranda“, – sako O. Ivanova.

PoTS priežastys nėra iki galo aiškios. Manoma, kad sindromas susijęs su autonominės nervų sistemos ir kraujotakos reguliavimo sutrikimais. Kai kuriems pacientams simptomai atsiranda po virusinių infekcijų, įskaitant COVID-19, taip pat po traumų ar ilgesnio nejudrumo laikotarpio.

Vis dėlto panašius požymius gali sukelti mažakraujystė, skydliaukės veiklos sutrikimai, skysčių trūkumas, širdies ar kitos ligos bei tam tikri vartojami vaistai. Todėl vien pagal jaučiamus simptomus PoTS diagnozė negali būti nustatoma.

Diagnozei svarbūs ne tik tyrimai, bet ir paciento pastebėjimai

Įtariant PoTS, gydytojai pirmiausia išsamiai vertina paciento nusiskundimus, jų trukmę, pasireiškimo aplinkybes, gretutines ligas ir vartojamus vaistus.

Vienas svarbių diagnostikos metodų – širdies susitraukimų dažnio ir arterinio kraujospūdžio pokyčių vertinimas keičiant kūno padėtį. Atliekant stovėjimo mėginį, šie rodikliai matuojami pacientui gulint, o vėliau – atsistojus ir tam tikrais laiko intervalais stovint.



„Diagnozės nustatymas reikalauja išsamaus paciento būklės įvertinimo. Labai svarbus ir paties žmogaus indėlis – simptomų dienynas, pastebėjimai, kada savijauta pablogėja, kas ją provokuoja ir kas padeda pasijusti geriau. Tokia informacija gydytojui gali padėti greičiau nustatyti galimą simptomų priežastį“, – teigia doc. D. Rinkūnienė.

Gydytojos rekomenduoja pasitarti su šeimos gydytoju, jei atsistojus ar ilgiau stovint nuolat kartojasi stiprus širdies plakimas, galvos svaigimas, silpnumas ar kiti kasdienę veiklą ribojantys simptomai. Prireikus šeimos gydytojas gali nukreipti pacientą specializuotam ištyrimui.

Nors PoTS gali reikšmingai paveikti gyvenimo kokybę, tinkamai parinktas gydymas daugeliui pacientų padeda sumažinti simptomus ir pagerinti savijautą.

Pasak O. Ivanovos, gydymo pagrindą dažniausiai sudaro individualiai pritaikyti gyvenimo būdo pokyčiai. Svarbu užtikrinti tinkamą skysčių vartojimą, pamažu didinti fizinį aktyvumą, vengti simptomus provokuojančių veiksnių. Kai kuriems pacientams gali būti rekomenduojama kompresinė apranga, specialūs pratimai ar individualiai koreguojamas druskos vartojimas.

„Fizinį aktyvumą dažnai rekomenduojama pradėti nuo pratimų gulimoje ar sėdimoje padėtyje, pavyzdžiui, plaukimo, irklavimo ar treniruočių gulimuoju dviračiu. Krūvį svarbu didinti pamažu, atsižvelgiant į žmogaus savijautą ir fizinį pasirengimą. Tinkamiausią programą gali padėti sudaryti kineziterapeutas“, – aiškina O. Ivanova.

Gydytoja kardiologė pabrėžia, kad skysčių ir druskos vartojimo rekomendacijos turi būti individualios, ypač pacientams, sergantiems širdies, inkstų ar kitomis gretutinėmis ligomis. Kai nemedikamentinių priemonių nepakanka, gali būti skiriamas ir medikamentinis gydymas.

Doc. D. Rinkūnienės teigimu, pacientams svarbu žinoti, kad sveikimo procesas ne visada būna greitas. Vieniems simptomai laikui bėgant reikšmingai susilpnėja, kitiems gali išlikti ilgiau, todėl svarbus nuoseklus gydymas ir paciento būklės stebėjimas.

„Vienas svarbiausių žingsnių – laiku atpažinti sindromą ir padėti žmogui suprasti, kas vyksta jo organizme. Tinkamai parinktas gydymas gali padėti susigrąžinti gyvenimo kokybę, tačiau tam kartais prireikia laiko ir kantrybės. Todėl svarbu, kad pacientai neliktų vieni su savo simptomais, o pasikartojantys nusiskundimai būtų nuosekliai įvertinti“, – apibendrina doc. D. Rinkūnienė.

Kauno klinikų inf.

Ilgaamžiškumas – ne tik apie metų skaičių: ką ir kada verta pasitikrinti?

Keturiasdešimtmetis šiandien retai suvokiamas kaip amžiaus riba. Dažnas šiame gyvenimo etape gyvena aktyviai: dirba, sportuoja, augina vaikus, keliauja ir planuoja ateitį. Vis dėlto tai gali būti metas plačiau pažvelgti į savo sveikatą ir įvertinti, kokį sveikatos rezervą turime ateičiai.

Vien profilaktinio kraujo tyrimo ne visada pakanka. Metabolinė sveikata, kūno kompozicija, raumenų masė, kaulų būklė, kepenų sveikata ir fizinis pajėgumas padeda geriau suprasti bendrą sveikatos būklę bei nustatyti rizikos veiksnius.

LSMU Kauno ligoninės Konsultacinės medicinos centro vadovė, gydytoja gastroenterologė Elžbieta Trapenskė pabrėžia, kad kompleksinis ištyrimas nereiškia, jog reikia atlikti kuo daugiau tyrimų.

„Svarbiausia ne atlikti kuo daugiau tyrimų, o atsirinkti tuos, kurie konkrečiam žmogui yra prasmingi ir kurių rezultatai gali pakeisti tolesnius medicininius sprendimus“, – sako E. Trapenskė.

Kodėl vien kraujo tyrimų gali nepakakti?

Net ir gerai besijaučiantis žmogus gali turėti nepastebimų metabolinės sveikatos pokyčių. Padidėjęs kraujospūdis, gliukozės ir lipidų apykaitos sutrikimai bei visceralinių riebalų kaupimasis siejami su didesne 2 tipo cukrinio diabeto ir širdies bei kraujagyslių ligų rizika.

„Gera savijauta pati savaime neleidžia atmesti visų sveikatos rizikos veiksnių. Vertinant žmogų svarbu atsižvelgti į jo amžių, gyvenimo būdą, šeiminę anamnezę, kūno sudėtį, kraujospūdį ir laboratorinius duomenis“, – teigia gydytoja.

Svarbu ne tik svoris, bet ir kūno sudėtis

Kūno masės indeksas ir svoris neparodo, kiek žmogaus kūne yra raumenų ir riebalinio audinio.

»12



LSMU Kauno ligoninės Konsultacinės medicinos centro vadovė, gydytoja gastroenterologė Elžbieta Trapenskė.

Ilgaamžiškumas – ne tik apie metų skaičių: ką ir kada verta pasitikrinti?





11» Todėl vertinant kūno kompoziciją svarbu atsižvelgti į raumenų bei riebalinės masės ir visceralinių riebalų rodiklius. Vidutiniame amžiuje svarbu ne tik kontroliuoti svorį, bet ir išsaugoti raumenų masę.

„Svoris yra tik vienas iš rodiklių. Vertinant žmogaus sveikatą svarbu suprasti, iš ko tas svoris susideda. Ypač svarbu neprarasti raumenų masės tuo metu, kai mažinamas kūno svoris“, – pažymi E. Trapenskė.

Kaulų ir kepenų būklė – svarbi bendros sveikatos dalis

Kaulų būklei įtakos turi amžius, hormoniniai pokyčiai, mityba, fizinis aktyvumas, buvę lūžiai, ligos ir vartojami vaistai. Kaulų mineralinio tankio tyrimas DEXA (DXA) atliekamas atsižvelgiant į individualią riziką, o ne automatiškai kiekvienam 40-mečiui.

„Kaulų mineralinio tankio tyrimas turi būti vertinamas individualiai. Svarbu atsižvelgti į žmogaus amžių, lytį, buvusius lūžius, ligas, vartojamus vaistus ir kitus rizikos veiksnius. Prevencija nėra visų įmanomų tyrimų atlikimas“, – sako gydytoja.

Kepenų sveikata taip pat glaudžiai susijusi su metaboliniais rizikos veiksniais. Metabolinės disfunkcijos sukelta steatotinė kepenų liga (MASLD) gali progresuoti nuo suriebėjimo iki fibrozės ar cirozės, o ankstyvi pokyčiai ne visada sukelia simptomų. Esant indikacijų, „Liposcan“ ir kepenų elastografija padeda įvertinti kepenų suriebėjimą bei fibrozės stadiją.

Kiek organizmas pajėgus dirbti fizinio krūvio metu?

Kitas svarbus sveikatos vertinimo aspektas – fizinis pajėgumas ir tai, kaip organizmas reaguoja į fizinį krūvį. Spiroergometrija, arba kardiopulmoninis fizinio krūvio mėginys, leidžia kartu vertinti kvėpavimo, kraujotakos ir medžiagų apykaitos reakcijas į fizinį krūvį. Vienas svarbiausių parametrų – VO_2 max, didžiausias deguonies suvartojimas, tačiau tyrimas suteikia ir daugiau informacijos apie fizinio pajėgumo ribojimo priežastis.

„Spiroergometrija leidžia įvertinti, kaip organizmas prisitaiko prie didėjančio fizinio krūvio. Vertinamas ne vienas rodiklis, bet visa organizmo reakcija – širdies ir kraujagyslių, kvėpavimo bei metabolinė sistemos“, – aiškina E. Trapenskė.

Hiperbarinė oksigenoterapija – tik esant medicininei indikacijai

Ilgaamžiškumo temoje svarbu atskirti mediciniškai pagrįstą gydymą nuo bendro sveikatingumo procedūrų. Viena tokių – hiperbarinė oksigenoterapija. Tai gydymo metodas, kai specialioje slėgio kameroje kvėpuojama medicininiu deguonimi. Šis metodas turi nustatytas medicinines indikacijas ir nėra universali priemonė senėjimui stabdyti.

„Jos taikymas turi būti pagrįstas konkrečia indikacija, o ne vien žmogaus amžiumi ar noru išbandyti papildomą procedūrą“, – pabrėžia gydytoja.

Svarbiausia – ne tyrimų skaičius, o tai, kas vyksta po jų

Kompleksinio ištyrimo vertė atsiskleidžia tada, kai rezultatai interpretuojami atsižvelgiant į žmogaus klinikinę situaciją ir tampa konkrečių sprendimų pagrindu. Individualus planas gali apimti mitybos bei fizinio aktyvumo koregavimą, rizikos veiksnių kontrolę ar, esant indikacijoms, gydymą.

„Tyrimų rezultatai yra tik viena sveikatos vertinimo dalis. Svarbiausia – juos susieti su žmogaus klinikine situacija ir nuspręsti, ar reikia keisti gyvenimo būdą, atlikti papildomus tyrimus, stebėti tam tikrus rodiklius ar pradėti gydymą“, – teigia E. Trapenskė.

40 metų nėra privaloma riba, nuo kurios reikia atlikti daugybę tyrimų. Tai metas iš naujo įvertinti gyvenimo būdą, fizinį aktyvumą, mitybą ir kitus sveikatai svarbius aspektus.

„Prevencija prasideda ne nuo tyrimų skaičiaus. Ji prasideda nuo klausimo, kokių sveikatos problemų žmogui galima išvengti arba jų riziką sumažinti. Tyrimai turi padėti į šį klausimą atsakyti“, – sako gydytoja.

Ir būtent čia ilgaamžiškumo sąvoka įgauna medicininę prasmę: ne vien gyventi ilgiau, bet kuo ilgiau išsaugoti sveikatą, savarankiškumą ir gebėjimą gyventi aktyviai.

Kauno ligoninės inf.

LSMU GASTROENTEROLOGIJOS KLINIKA PRADEDA ĮGYVENDINTI NAUJĄ EUROPOS KOMISIJOS PROJEKTĄ „TOGAS PLUS“, SKIRTĄ SKRANDŽIO VĖŽIO PREVENCIJAI!

TOGAS+
ADVANCING GASTRIC CANCER SCREENING IMPLEMENTATION IN EUROPE

THE LSMU DEPARTMENT OF GASTROENTEROLOGY IS LAUNCHING TOGAS PLUS, A NEW EUROPEAN COMMISSION PROJECT ON GASTRIC CANCER PREVENTION!

Nuo 2026 m. lapkričio 1 d. iki 2029 m. spalio 31 d. Lietuvos sveikatos mokslų universitetas kartu su 23 partneriais iš visos Europos įgyvendins projektą „Skrandžio vėžio prevencinės patikros programų diegimo skatinimas Europoje“ („TOGAS Plus“).

Projekto tikslas – skatinti mokslo įrodymais pagrįstų skrandžio vėžio prevencijos programų diegimą Europos Sąjungoje.

LSMU dalyvaus kuriant Europos ikivėžinių skrandžio būklių registrą ir analizuojant surinktus duomenis.

Tai jau sėkmingai įgyvendinto Europos Komisijos projekto TOGAS tęsinys. **Projekto vadovas LSMU** – doc. dr. Dalius Petrauskas (Gastroenterologijos klinika).

Siekiame mažinti sergamumą skrandžio vėžiu ir mirtingumą nuo jo Europoje!

#TOGASPlus #VėžioPrevencija
#LSMU #EU4Health
#SkrandžioVėžys #Sveikata



From 1 November 2026 to 31 October 2029, the Lithuanian University of Health Sciences will work with 23 partners from across Europe on the project “Advancing gastric cancer screening implementation in Europe” (TOGAS Plus).

The aim is to get evidence-based gastric cancer prevention programmes put into practice across the European Union.

LSMU will contribute to building the European registry of gastric precancerous conditions and to analysing the data collected.

TOGAS Plus continues the successful European Commission project TOGAS. **The project lead at LSMU is** Assoc. Prof. Dr. Dalius Petrauskas (Department of Gastroenterology).

Together, we aim to reduce gastric cancer incidence and mortality in Europe!

#TOGASPlus #CancerPrevention
#LSMU #EU4Health
#GastricCancer #PublicHealth

KAUNO KLINIKOS

ADMINISTRACIJA SKELBIA KONKURSĄ EITI ŠIAS PAREIGAS:

■ **Gydomojo masažo specialisto** 1,0 et. (1 × 1,0 et.) Vaikų reabilitacijos ligoninės „Lopšelis“ Vaikų reabilitacijos klinikos Vaikų raidos ir reabilitacijos skyriuje (darbo užmokestis nuo 1907,33 Eur už 1,0 et. darbo krūvį neatskaičius mokesčių).

Kvalifikaciniai reikalavimai pretendentams: Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka įgyta gydomojo masažo specialisto kvalifikacija ir galiojanti gydomojo masažo specialisto licencija.

Prašymą dalyvauti konkurse, asmens tapatybę patvirtinančio dokumento kopiją, gyvenimo aprašymą, išsilavinimą bei turimą specialybę ir kvalifikacinius reikalavimus patvirtinančių dokumentų kopijas, teisėto darbo su vaikais QR kodą, rekomendacijas pateikti Kauno klinikų Žmogiškųjų išteklių tarnybai arba el. paštu *zmogiskuju.istekliu.tarnyba@kaunoklinikos.lt* **iki 2026-11-18**. Išsami informacija teikiama tel. +370 37 703480, Eivenių g. 2, Kaunas.

■ **Radiologijos technologo** 2,0 et. (2 × 1,0 et.) Širdies centro bendrajame personale, darbui Intervencinės kardiologijos skyriuje (darbo užmokestis nuo 2724,76 Eur už 1,0 et. darbo krūvį neatskaičius mokesčių).

■ **Radiologijos technologo** 0,875 et. (1 × 0,875 et.) Širdies centro bendrajame personale, darbui Širdies centro operacinėje (darbo užmokestis nuo 2270,63 Eur už 1,0 et. darbo krūvį neatskaičius mokesčių).

Kvalifikaciniai reikalavimai pretendentams: Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka įgyta radiologijos technologo profesinė kvalifikacija ir Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka išduota ir galiojanti radiologijos technologo praktikos licencija.

Prašymą dalyvauti konkurse, asmens tapatybę patvirtinančio dokumento kopiją, gyvenimo aprašymą, išsilavinimą bei turimą specialybę ir kvalifikacinius reikalavimus patvirtinančių dokumentų kopijas, rekomendacijas pateikti Kauno klinikų Žmogiškųjų išteklių tarnybai arba el. paštu *zmogiskuju.istekliu.tarnyba@kaunoklinikos.lt* **iki 2026-11-18**. Išsami informacija teikiama tel. +370 37 703480, Eivenių g. 2, Kaunas.

■ **Bendrosios praktikos slaugytojo** 3,0 et. (3 × 1,0 et.) Širdies centro bendrajame personale, darbui Konsultacijų ir diagnostikos skyriuje (darbo užmokestis nuo 1998,16 Eur už 1,0 et. darbo krūvį, neatskaičius mokesčių).

■ **Bendrosios praktikos slaugytojo** 1,0 et. (1 × 1,0 et.) Širdies centro bendrajame personale, darbui Širdies nepakankamumo ir ydų skyriuje (darbo užmokestis nuo 1998,16 Eur už 1,0 et. darbo krūvį, neatskaičius mokesčių).

■ **Bendrosios praktikos slaugytojo** 0,5 et. (1 × 0,5 et.) Širdies centro bendrajame personale, darbui Širdies chirurgijos skyriuje (darbo užmokestis nuo 2179,80 Eur už 1,0 et. darbo krūvį, neatskaičius mokesčių).

■ **Bendrosios praktikos slaugytojo** 1,0 et. (1 × 1,0 et.) Širdies centro bendrajame personale, darbui Krūtinės chirurgijos skyriuje (darbo užmokestis nuo 2179,80 Eur už 1,0 et. darbo krūvį, neatskaičius mokesčių).

■ **Bendrosios praktikos slaugytojo** 1,25 et. (1 × 1,0 et.; 1 × 0,25 et.) Širdies centro bendrajame personale, darbui Išeminės širdies ligos skyriuje (darbo užmokestis nuo 1998,16 Eur už 1,0 et. darbo krūvį, neatskaičius mokesčių).

Kvalifikaciniai reikalavimai pretendentams: Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka įgyta bendrosios praktikos slaugytojo profesinė kvalifikacija ir galiojanti bendrosios praktikos slaugytojo licencija.

Prašymą dalyvauti konkurse, asmens tapatybę patvirtinančio dokumento kopiją, gyvenimo aprašymą, išsilavinimą bei turimą specialybę ir kvalifikacinius reikalavimus patvirtinančių dokumentų kopijas, rekomendacijas pateikti Kauno klinikų Žmogiškųjų išteklių tarnybai arba el. paštu *zmogiskuju.istekliu.tarnyba@kaunoklinikos.lt* **iki 2026-11-18**. Išsami informacija teikiama tel. +370 37 703480, Eivenių g. 2, Kaunas.

■ **Operacinės slaugytojo** 0,775 et. (1 × 0,775 et.) Širdies centro bendrajame personale, darbui Širdies centro operacinėje (darbo užmokestis nuo 2270,63 Eur už 1,0 et. darbo krūvį neatskaičius mokesčių).

Kvalifikaciniai reikalavimai pretendentams: Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka išduota ir galiojanti bendrosios slaugos praktikos arba akušerijos praktikos licencija ir papildomai baigta operacinės slaugos specializacijos programa bei turėti tai patvirtinantį pažymėjimą.

Prašymą dalyvauti konkurse, asmens tapatybę patvirtinančio dokumento kopiją, gyvenimo aprašymą, išsilavinimą bei turimą specialybę ir kvalifikacinius reikalavimus patvirtinančių dokumentų kopijas, rekomendacijas pateikti Kauno klinikų Žmogiškųjų išteklių tarnybai arba el. paštu *zmogiskuju.istekliu.tarnyba@kaunoklinikos.lt* **iki 2026-11-18**. Išsami informacija teikiama tel. +370 37 703480, Eivenių g. 2, Kaunas.

■ **Anestezijos ir intensyviosios terapijos slaugytojo** 1,0 et. (1 × 1,0 et.) Širdies centro bendrajame personale, darbui Širdies chirurgijos anesteziologijos ir intensyviosios terapijos skyriuje (darbo užmokestis nuo 2452,28 Eur už 1,0 et. darbo krūvį, neatskaičius mokesčių).

Kvalifikaciniai reikalavimai pretendentams: Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka įgyta slaugos studijų krypties aukštojo mokslo arba jam prilyginta kvalifikacija, galiojanti bendrosios slaugos praktikos licencija ir papildomai baigta anestezijos ir intensyviosios terapijos slaugos specializacijos programa, turėti tai patvirtinantį pažymėjimą.

Prašymą dalyvauti konkurse, asmens tapatybę patvirtinančio dokumento kopiją, gyvenimo aprašymą, išsilavinimą bei turimą specialybę ir kvalifikacinius reikalavimus patvirtinančių dokumentų kopijas, rekomendacijas pateikti Kauno klinikų Žmogiškųjų išteklių tarnybai arba el. paštu *zmogiskuju.istekliu.tarnyba@kaunoklinikos.lt* **iki 2026-11-18**. Išsami informacija teikiama tel. +370 37 703480, Eivenių g. 2, Kaunas.

Generalinis direktorius
prof. habil. dr. Renaldas Jurkevičius
Teisės tarnybos vadovė Aušrinė Amšiejūtė,
veikianti 2026-01-15 Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymo Nr. V-29 pagrindu

Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Kauno ligoninė

ADMINISTRACIJA SKELBIA KONKURSĄ EITI ŠIAS PAREIGAS:

Ambulatorinės veiklos koordinatoriaus 1,0 etatiniu darbo krūviu penkerių metų kadencijai (3 760,00 eurų už 1,0 etatinį darbo krūvį per mėnesį, neatskaičius mokesčių).
Kvalifikaciniai reikalavimai pretendentams:
■ turėti aukštąjį universitetinį medicininį išsilavinimą, būti įgijusiam gydytojo specialisto profesinę kvalifikaciją, turėti Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka išduotą ir galiojančią medicinos praktikos licenciją verstis medicinos praktika pagal atitinkamo turimo profilio gydytojo profesinę kvalifikaciją, turėti ne mažesnę nei 3 metų darbo patirtį šioje srityje;
■ mokėti anglų kalbą ne žemesniu nei B1 lygiu.
Pretendentai privalo pateikti šiuos dokumentus:
■ prašymą leisti dalyvauti konkurse (laisva forma);
■ asmens tapatybę ir išsilavinimą patvirtinančius dokumentus, jeigu Ligoninė šių duomenų ar dokumentų neturi;
■ gyvenimo aprašymą, kuriame pateikiama informacija apie Pretendento išsilavinimą, darbo patirtį, kompetencijas, kontaktinius duomenis ir kita pareigybei reikšminga informacija;
■ dokumentus, patvirtinančius atitiktį Konkurso skelbime nustatytiems kvalifikaciniams reikalavimams;
■ veiklos programą ir siekinius (laisva forma);
■ užpildytą pretendento anketą (patalpinta Ligoninės tinklapyje, skiltyje „Karjera“);
■ viešųjų ir privačių interesų deklaraciją. Deklaracija teikiama teisės aktų nustatyta tvarka per PINREG;
■ kitus Konkurso skelbime nurodytus dokumentus.

LSMU Kauno ligoninės Žmogiškųjų išteklių skyriui asmeniškai, atvykę adresu: Josvainių g. 2, Kaunas (169 kab.) arba siųsti el. paštu *konkursai@kaunoligonine.lt* (visi elektroniniu paštu teikiami dokumentai privalo būti patvirtinti elektroniniu parašu) **iki 2026 m. lapkričio 18 d.**

Išsami informacija ir kiti reikalavimai pretendentui patalpinti LSMU Kauno ligoninės svetainėje *https://kaunoligonine.lt/karjera/*. Daugiau informacijos tel. +370 37 305490.

Vidaus ligų klinikos vyresniojo slaugytojo – administratoriaus (priskirto darbui Vidaus ligų I skyriaus (Josvainių g. 2) trumpalaikės diagnostikos poskyryje) 1,0 etatiniu darbo krūviu penkerių metų kadencijai (2 977,00 eurų už 1,0 etatinį darbo krūvį per mėnesį, neatskaičius mokesčių).
Kvalifikaciniai reikalavimai pretendentams:
■ turėti slaugos krypties bakalauro kvalifikacinį laipsnį, įgytą baigus aukštojo mokslo slaugos studijų programą arba jam lygiavertę aukštojo mokslo kvalifikaciją bei galiojančią licenciją verstis slaugos praktika;
■ turėti ne mažesnę kaip 3 metų darbo patirtį slaugos srityje.
Pretendentai privalo pateikti šiuos dokumentus:
■ prašymą leisti dalyvauti konkurse (laisva forma);
■ asmens tapatybę ir išsilavinimą patvirtinančius dokumentus, jeigu Ligoninė šių duomenų ar dokumentų neturi;
■ gyvenimo aprašymą, kuriame pateikiama informacija apie Pretendento išsilavinimą, darbo patirtį, kompetencijas, kontaktinius duomenis ir kita pareigybei reikšminga informacija;
■ dokumentus, patvirtinančius atitiktį Konkurso skelbime nustatytiems kvalifikaciniams reikalavimams;
■ veiklos programą ir siekinius (laisva forma);
■ užpildytą pretendento anketą (patalpinta Ligoninės tinklapyje, skiltyje „Karjera“);
■ viešųjų ir privačių interesų deklaraciją. Deklaracija teikiama teisės aktų nustatyta tvarka per PINREG;
■ kitus Konkurso skelbime nurodytus dokumentus.

LSMU Kauno ligoninės Žmogiškųjų išteklių skyriui asmeniškai, atvykę adresu: Josvainių g. 2, Kaunas (169 kab.) arba siųsti el. paštu *konkursai@kaunoligonine.lt* (visi elektroniniu paštu teikiami dokumentai privalo būti patvirtinti elektroniniu parašu) **iki 2026 m. lapkričio 18 d.**

Išsami informacija ir kiti reikalavimai pretendentui patalpinti LSMU Kauno ligoninės svetainėje *https://kaunoligonine.lt/karjera/*. Daugiau informacijos tel. +370 602 01117.

PRO MEMORIA

DOCENTĖ VIDA JULIJA ARČIULIENĖ (1938 M. KOVO 15–2026 M. SPALIO 26 D.)



Spalio 26 d., eidama 89-uosius metus, mirė ilgametė Kauno klinikų Akių ligų klinikos gydytoja oftalmologė, medicinos mokslų daktarė, docentė Julija Vidutė Arčiulienė – kolegoms, mokiniams ir pacientams pažįstama kaip Vida Arčiulienė. Netekome gydytojos, visą gyvenimą paskyrusios vaikų akių sveikatai ir silpnaregių žmonių gerovei.

Gimė 1938 m. kovo 15 d. Klaipėdoje, gydytojo oftalmologo Mykolo Steiblio šeimoje. Vaikystė prabėgo neramiais laikais: Vokietijai užėmus Klaipėdos kraštą, šeima persikėlė į Ukmergę, vėliau – į Kauną, kur tėvas dėstė VDU Akių ligų katedroje, o 1949 m. įsikūrė Marijampolėje. Ankstyvoje vaikystėje teko išgyventi karo, okupacijų ir skaudžios šeimos netekties sukrėtimus. 1955 m. baigusi Marijampolės mergaičių gimnaziją, Vida pasekė tėvo pėdomis – tais pačiais metais įstojo į Kauno medicinos institutą, kurį baigė 1961 m.

Visą profesinį gyvenimą dirbo Kauno klinikose. Pasirinko oftalmologiją ir jai liko ištikima visą gyvenimą. Ilgus metus dirbo Kauno medicinos instituto Regos apsaugos mokslinių tyrimų laboratorijoje, organizavo Nistagmo ir genetinių tyrimų kabineto veiklą, atliko sudėtingus tyrimus stacionaro ir ambulatorinio skyriaus ligoniams. 1978 m. apgynė disertaciją „Aklumo ir silpnaregystės priežastys vaikų amžiuje Lietuvoje“. Dėstė būsimiesiems akių gydytojams, jai suteiktas docentės vardas, vėliau dirbo LSMU Neuromokslų institute.

Pagrindinė jos mokslinių tyrimų kryptis – vaikų regos sutrikimai: trumparegystės prevencija, įgimtos akių ligos, pigmentinis retinitas. Paskelbė 125 mokslo publikacijas, parengė mokomųjų metodinių priemonių – „Aklų ir silpnaregių vaikų medicininė reabilitacija“, „Išvengiamo vaikų aklumo prevencija“, „Silpnaregių vaikų priežiūros ir ugdymo rekomendacijos“. Kartu su kolegomis, tarp jų H. Cekanavičiumi, sukūrė ir užregistravo praktinių oftalmologinių prietaisų – oftalmologinių ligonių galvos laikiklį, įtaisą įgimtos kataraktos operacijoms. Savo darbų rezultatus pristatė Baltijos šalių ir tarptautinėse oftalmologų konferencijose.

Docentė buvo viena iš tų gydytojų, kurie Lietuvoje padėjo pamatus aklųjų ir silpnaregių vaikų medicininei priežiūrai ir ankstyvajam ugdymui. Vykdavo į rajonus konsultuoti regos negalią turinčių pacientų, konsultavo specialiąsias ugdymo įstaigas bei internatus, kartu su LASS ne vienus metus vykdė Žmonių su negalia socialinės integracijos programos projektus. Daug dėmesio skyrė visuomenės švietimui – dar 1977 m. išleido atmintinę „Kad vaikai netaptų trumparegiais!“, vedė seminarus ir paskaitas tėvams bei pedagogams.

Kolegos ją prisimins kaip šiltą, nuoširdžią, dėmesingą gydytoją ir mokslininkę, kurios žinios ir rūpestis padėjo daugybei vaikų geriau matyti pasaulį ir jame rasti savo vietą.

Nuoširdžiai užjaučiame artimuosius.

Akių ligų klinikos kolektyvas

VIEŠASIS PRANEŠIMAS

Lapkričio 10 d. 10 val. Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Mokomųjų laboratorijų korpuse 431 kab. (Eivenių g. 4) **dr. Edita Kuncevičienė** skaitys viešąjį pranešimą **„Molekulinių biožymenų reikšmė išsėtinės sklerozės tyrimuose“**. Maloniai kviečiame dalyvauti.

Yra šviesa, kuri negęsta, yra atmintis, kuri neminga...

Skaudžią netekties valandą, mirus mylimai žmonai, reiškiame gilią ir nuoširdžią užuojautą LSMU MA Farmacijos fakulteto sargui – budėtojui Sauliui Petniūnui bei jo šeimai.

LSMU MA Farmacijos fakulteto bendruomenė

ADMINISTRACIJA SKELBIA KONKURSĄ EITI ŠIAS PAREIGAS:

Intensyviosios terapijos klinikos vyresniojo slaugytojo – administratoriaus (priskirto darbui Intensyviosios terapijos skyrius (Hipodromo g. 13) 1,0 etatiniu darbo krūviu penkerių metų kadencijai (2947,00 eurų už 1,0 etatinį darbo krūvį per mėnesį, neatskaičius mokesčių).

Kvalifikaciniai reikalavimai pretendentams:

- turėti slaugos krypties bakalauro kvalifikacinį laipsnį, įgytą baigus aukštojo mokslo slaugos studijų programą arba jam lygiavertę aukštojo mokslo kvalifikaciją bei galiojančią licenciją verstis slaugos praktika;
- būti papildomai baigus anestezijos ir intensyviosios terapijos slaugos specializacijos programą aukštojoje mokykloje arba Sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų kompetencijų centro vykdytą anestezijos ir intensyviosios terapijos slaugytojo specializacijos programą, arba neformaliojo švietimo Anestezijos ir intensyviosios terapijos slaugos programą bei turėti tai patvirtinantį pažymėjimą;
- turėti ne mažesnę kaip 3 metų darbo patirtį slaugos srityje.

Pretendentai privalo pateikti šiuos dokumentus:

- prašymą leisti dalyvauti konkurse (laisva forma);
- asmens tapatybę ir išsilavinimą patvirtinančius dokumentus, jeigu Ligoninė šių duomenų ar dokumentų neturi;
- gyvenimo aprašymą, kuriame pateikiama informacija apie Pretendento išsilavinimą, darbo patirtį, kompetencijas, kontaktinius duomenis ir kita pareigybei reikšminga informacija;
- dokumentus, patvirtinančius atitiktį Konkurso skelbime nustatytiems kvalifikaciniams reikalavimams;
- veiklos programą ir siekinius (laisva forma);
- užpildytą pretendento anketą (patalpinta Ligoninės tinklapyje, skiltyje „Karjera“);
- viešųjų ir privačių interesų deklaraciją. Deklaracija teikiama teisės aktų nustatyta tvarka per PINREG;
- kitus Konkurso skelbime nurodytus dokumentus.

LSMU Kauno ligoninės Žmogiškųjų išteklių skyriui asmeniškai, atvykę adresu: Josvainių g. 2, Kaunas (169 kab.) arba siųsti el. paštu *konkursai@kaunoligonine.lt* (visi elektroniniu paštu teikiami dokumentai privalo būti patvirtinti elektroniniu parašu) **iki 2026 m. lapkričio 18 d.**

Išsami informacija ir kiti reikalavimai pretendentui patalpinti LSMU Kauno ligoninės svetainėje *https://kaunoligonine.lt/karjera/*. Daugiau informacijos tel. +370 37 305490.



On the occasion of International Students' Day observed annually in November, we warmly invite students and all LSMU community to visit the Kaunas Choral Synagogue. This visit offers a unique opportunity to learn more about Judaism, one of the religions represented within our diverse student community, and to gain a deeper understanding of Jewish history, traditions, and culture in Lithuania.

The event aims to foster intercultural dialogue, mutual respect, and a greater appreciation of the different faiths and backgrounds that enrich our university community.

Date: Thursday, November 12 **| Time:** 4:30 PM **| Venue:** Kaunas Choral Synagogue, E. Ožeškienės St. 13, Kaunas

We look forward to sharing this meaningful cultural and educational experience with you.

Registration: *Visit of the Kaunas Choral Synagogue*



Gerbiamieji skaitytojai, informaciją, kurią pageidaujate paskelbti artimiausiame savaitraštyje „Ave vita“, reikėtų atsiųsti *avevita@lsmuni.lt* iki penktadienio 17 val. jeigu penktadienis yra poilsio diena, lauktume iki ketvirtadienio 17 val.). Vėliau gautos medžiagos bus publikuojamos kitos savaitės numeryje.

„Ave vita“ redakcija